

public works
& infrastructure

Department:
Public Works and Infrastructure
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

EXPANDED PUBLIC WORKS PROGRAMME

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

PHOLISI YA LENAANE LA DITIRO TSA PUSO TSE DI ATOLOSITSWENG

TLHAMO YA BOFELO

12 SEDIMONTHOLE 2021

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

THULAGANYO YA DITENG

THULAGANYO YA DITENG.....	i
DIAKERONIMI.....	iii
DITLHALOSO.....	v
1. KHUTSHWAFATSO YA KHUDUTHAMAGA.....	7
2. MATSENO	9
2. MAIKEMISETSO	9
3. POLELO YA BOTHATA.....	10
4. TIKOLOGO YA PEOMOLAO LE PHOLISI	13
4.1. Moloatheo	13
4.2. Dipampiri tse di Tshweu le Melao	13
4.3. Dipholisi tsa Bosetšhaba le Matlomeso.....	14
4.4. Dikopano tsa Boditšhaba.....	14
5. MAIKEMISETSO LE MAITLHOMO A PHOLISI	14
6. BOGOLO LE TIRISO YA PHOLISI.....	16
7. MAEMO A EPWP A PHOLISI.....	17
7.1. Maemo a Pholisi ya EPWP a No. 1: Maemo a EPWP a a Beilweng Seša jaaka karolo ya Pholisi ya Tiro	17
7.1.1. Maemo a Pholisi ya No. 1 a Tlhalositswe.....	17
7.1.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata	18
7.1.3. Go ya kwa Palotlaseng ya Bosetšhaba ya Tefo	18
7.1.4. Tshireletso ya Loago vs Tsengare e e Dirang ya Tiro.....	23
7.2. Maemo a No.2 a Pholisi ya EPWP: Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane	28
7.2.1. Maemo a Pholisi No. 2: Tlhalositswe	28
7.2.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata	29
7.2.3. Kgokagano le Tebelelo tsa Mokgwa wa Lenaane	30
7.2.4. Thebelo ya Tirelo e e ka ga Maitlhomo ya EPWP	31
7.2.5. Ntlha ya EPWP ya Lenaane la Kgwebo	32
7.2.6. Katiso le go Neelana ka Bokgoni	33
7.3. Maemo a No.3 a Pholisi ya EPWP: Sekao sa PEP sa go Neelana ka Matlole le Sedirisiwa sa Tsamaiso.....	34

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

7.3.1.	Maemo a Pholisi a No. 3 a Tlhalositswe.....	34
7.3.2.	Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata	35
7.3.3.	Tlhoko ya sedirisiwa sa neelano ya matlotlo sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso	
	36	
7.3.4.	Ditekanyetso tsa Sedirisiwa sa Matlole a PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso	36
7.3.5.	Ditekanyetso tse di dirang tsa Sedirisiwa tsa Matlole sa PEP le Sedirisiwa sa	
	Tsamaiso	37
7.4.	Maemo a 4 a Pholisi ya EPWP: Thulaganyo ya EPWP e e ka ga Modirisi, e e ka ga	
	Tshedimosetso.....	38
7.4.1.	Maemo a Pholisi No. 4 a tlhalositswe	38
7.4.2.	Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata	39
7.4.3.	Thulaganyo e e tshwanang e le nngwe ya ID ya EPWP	40
7.4.4.	Katoloso ya Thulaganyo e tla akaretsa Pego e e ka ga Bosupi le Kobamelo..	42
7.5.	Maemo a No. 5 a Pholisi ya EPWP: Leba seša EPWP go Kgontsha Ntsifatso.....	43
7.5.1.	Maemo a No. 5 a Pholisi a Tlhalositswe.....	43
7.5.2.	Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata	44
7.5.3.	Tebelelo e e Tokafaditsweng go netefatsa Rwala Maikarabelo mo Thebolong	
	44	
7.5.4.	Diabe tsa Kagoseša le Maikarabelo go Baemedi ba ba Diragatsang	45
7.5.5.	DiSMME di dirilwe setlapele mo diPEP	45
7.6.	Maemo a No. 6 a Pholisi ya EPWP: Dithulaganyo, go Busa le Tlhomo	46
7.6.1.	Maemo a No.6 a Pholisi a Tlhalositswe.....	46
7.6.2.	Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata	46
7.6.3.	Totobatso ya Go Nna le Seabe mo EPWP.....	47
7.6.4.	Ditekanyetso tsa go Busa le Kobamelo	48
7.6.4.1	Metheo ya Tebelelo ya Kobamelo.....	48
7.6.4.2	Ditlhokego tsa Lephata le Lephata la Tiriso	50
7.6.5	Dithulaganyo tsa EPWP tsa go Busa.....	50
7.6.4	Boitlamo jwa go Oketsa Tlholo ya Ditiro le Phokotso ya Khumanego	53
8	Tshupo ya Kotsi le Phokotso.....	54
9	LETLHA LA TSHIMOLOLO.....	56
10	DIKATLANEGISO	56

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

DIAKERONIMI

AG	Morunikakaretso
APP	Thulaganyo ya Ngwaga ya Tiragatso
CWP	Lenaane la Tiro ya Setšhaba
DCOG	Lefapha la Tshwaraganelopuso
DEL	Lefapha la Tiro le Badiri
DDM	Sekao sa Tlhabololo ya Kgaolo
DFFE	Lefapha la Dikgwa, Bodirelathapi le Tikologo
DHET	Lefapha la Thuto e Kgolwane le Katiso
DORA	Molao wa Karoganyo ya Lotseno
DPWI	Lefapha la Ditiro tsa Puso le Mafaratlhatlha
DSD	Lefapha la Tlhabololo ya Loago
EBPM	Go Dira Pholisi ka ga Bosupi
ECD	Tlhabololo ya Gale ya Bana
ECDG	Thuso ya Tlhabololo ya Gale ya Bana
EPIP	Tshireletso ya Tikologo le Manaane a Mafaratlhatlha
EPWP	Lenaane le le Atolotsweng la Ditiro tsa Puso
ERRP	Thulaganyo ya Kagoseša ka Ikonomi le Itharabologelo
ESSA	Ditireo tsa Tiro tsa Aforikaborwa
GDS	Kopano ya Tlhabololo ya Kgolo ya 2003
HCBC	Tlhokomelo ya kwa Gae le ya Setšhaba
HFRG	Thuso ya Tsosoloso ya Ditheo tsa Boitekanelo
IA	Ditheo tse di Dirisang
IDP	Thulaganyo e e tshwaraganeng ya Tlhabololo
IFC	Setlamo sa Boditšhaba sa Matlotlo
ILO	Mokgatlho wa Boditšhaba wa Badiri
KPI	Dibontshidigolo tsa Tiragatso
M&E	Tebelelo le Tlhatlhobo
MFMA	Molao wa Taolo ya Matlotlo a Mmasepala, No 32 wa 2000
MIG	Thuso ya Ditlabakelo tsa Mmasepala
MINMEC	Kopano ya Tona le MEC
MTEF	Lethomeso la Tshenyegelo la Pakagare
MTSF	Lethomeso la Togamaano la Pakagare
NDG	Thuso ya Tlhabololo ya Boagisane
NDP	Thulaganyo ya Bosetšhaba ya Tlhabololo ya 2030

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

NPO	Mokgatlho o o sa Direng Poelo
NMW	Palotlase ya Ditefo tsa Bosetšhaba
NRM	Taolo ya Didiiriswa tsa Tlhago
NSC	Komiti ya Bosetšhaba ya Tsamaiso
NSCC	Komiti ya Bosetšhaba ya Lephata la Kgokagano
NYS	Tirelo ya Bosetšhaba ya Baša
PA	Tumalano ya Tiragatso
PEP	Lenaane la Thapo ya Puso
PEP-IMC	Komiti ya Ditona ya Manaane a Ditiro ya Setšhaba
PES	Thulaganyo ya Kantoro ya ga Poresidente ya Tlholo ya Ditiro
PFMA	Molao wa Taolo ya Matlotlo a Puso, No 1 wa 1999
PMG	Thuso ya Tlamelo ya Porofense
PMN	Tsamaiso ya Mokgwa wa Kgokaganyo
PMO	Kantoro ya Tsamaiso ya Lenaane mo Kantorong ya ga Poresidente
PP	Maemo a Pholisi
PSC	Komiti ya Porofense ya Tsamaiso
PSCC	Komiti ya Porofense ya Lephata la Kgokaganyo
PYEI	Itshimololelo ya Ga Poresidente ya Ditiro tsa Baša
PWD	Batho ba ba Nang le Bogole
RDP	Lenaane la Kagošesa le Tlhabololo
SDBIP	Thulaganyo ya Tiriso ya Tekanyetsokabo ya Thebolo ya Tirelo
SETA	Bothati jwa Lephata la Thuto le Katiso
SMME	Dikgwebopotlana, tse di mo Magareng le tse Dingwe
SOE	Dikgwebo tsa Puso
SP	Thulaganyo ya Togamaano
TVETS	Dikhoeletšhe tsa Thekinikale le Thuto le Katiso ya Pilediwa
USDG	Thuso ya Tlhabololo ya Manno a Setoropo

"Nako e e siameng ya go jala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

DITLHALOSO

**Molawana wa
Tiro e e Siameng
la Manaane a a
Atolotsweng a
Ditiro tsa Puso**

Tona ya Tiro le Badiri ntshitse Tlhomamiso ya Ditona e e Kwadileng Molawana wa Tiro e e Siameng ya Manaane a a Kgethegileng a Ditiro tsa Puso a a lettelelang maemo a a kgethegileng go tsamaisa thapo e kgolo mo Manaaneng a Ditiro tsa Puso. Karolo ya sešeng ya se e mo Tlhomamisong ya Ditona, Buka ya Puso No 35310, e e rebotseng ka 4 Motsheganong 2012.

Kobamelo

Kobamelo e kaya go obamela dipholisi, dithulaganyo, melao, melawana, dikonteraka, kgotsa ditlhokego tse dingwe.

Go tota Setšhaba

Go tota setšhaba go akaretsa komiti ya tsamaiso ya porojeke kgotsa thulaganyo e e tshwanang le yona e e supang ba e tla nnang badiri mo ditšabeng tse di totlweng mo mekgweng e mene e e botlhokwa: (i) go batla go dira ka tefo ya EPWP, (ii) go tlhoka tiro kgotsa go nna le thapo e e bokoa, (iii) go humanega le (v) go nna mo setšhabeng sa selegae.

Maemo

Ditaelo le ditlhokego tse di tshwanetseng go fitlhelelwa.

Mekgwa

Setlhophpha sa mabaka a ditshwetso kgotsa dikarolo tse gantsi di diresediwang go fitlhelela tshwetso.

**Go tota
Dipalopalo tsa
baagi**

Dikaelo tsa Patlo tsa EPWP di rebotswe ke Tona ya Tiro le Badiri ka 5 Sedimonthole 2017 go atlanegisa diporojeke tsotlhe tsa EPWP go tota karolelo e e atlanegisitsweng ya go nna le seabe ga baša, basadi le batho ba ba nang le bogole.

Tloso

Lereo le kaya batho ba ba tlotseng leruri mo ditirong tsa bona le go supa go nyelela ga ditiro le go tlosa badiri mo kgwebong.

**Setlhophpha sa
EPWP se se
Totang**

Batho ba ba sa direng, ba selegae, ba ba senang bokgoni le ba ba nang le bokgoni jo bonnye ba ba batlang go dira le go lettelelwa go dira mo diporjekeng tsa EPWP.

**Porojeke ya
EPWP**

E kaya porojeke e e bonang matlolo ka botlalo kgotsa ka bontlhahngwe ka matlolo a puso a a totang bahumanegi le batho ba ba sa direng, ka kobamelo ya Tlhomamiso ya Ditona, go dirisiwa mekgwa ya tiro mo tlamelong ya ditirelo le tlholo ya dithoto, le go samagana le maithomo a phokotso ya khumanego le go samagana go se lekalekane le tlholo ya ditiro.

Go tota mafelo

Maikaelelo, ka moo go kgonegang ka teng, go netefatsa gore diporojeke le manaane a EPWP otlhe a mo ditšabeng tse di humanegileng le go batla badiri ba ba nnang mo ditšabeng tseo.

"Nako e e siameng ya go jala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Go se lekalekane (mo EPWP)	EPWP e abelana mo go fokotseng go se lekalekane ka ditsela tse di latelang: Go se lekalekane ga lefelo la bonno - ka go tota mafelo a a humanegileng thata; go se lekalekane ga bong - ka ditotwa tsa patlo ya basa; go kgona - ka ditotwa tsa patlo ya batho ba ba nang le bogole. Go tlaleletsa, seabe sa EPWP jaaka sedirisiwa sa tshireletso ya loago se abelana mo kaboseša ya lotseno, ka jalo go abelana mo phokotsong yothle ya go se lekalekane mo Aforikaborwa.
Gareng ga maphata	Kopanyo ya maiteko ya ditheo tse di farologaneng tsa puso le tse e seng tsa puso go tlhagisa dipholisi tse di feletseng le tse di tshwaraganeng tse maikaelelo a tsona e leng go fitlhelela dipholo tse di tshwaraganeng mo maemong a a raraaneng.
Tiro e kgolo	E kaya mekgwa ya kago le tlamelo e e akaretsang tswako ya tiro le metšini kwa ntle ga go baya boleng mo kotsing, mo tiro e leng motswedzi o mogolo o o tshegediwang ke madirelo le didirisiwa tsa ditiro tse di ka se kgonegeng di dirwa ke batho fela.
Tiro e kgolo	e kaya tshenyegelo mo ditefong tsa badiri ba ba senang bokgoni le ba ba nang le bokgoni jo bonnye e tlhalositswe e le phesente ya palogotlhe ya tshenyegelo mo ditirong tse di dirisitweng mo tirong e kgolo.
Tebelelo	Tebelelo ke tsweletso e e akaretsang tekanyetso le go sala morago tswelelopele go ya ka maemo a a rulagantswe go akaretsa; ditsenngwa, didirisiwa, go konosetsa ditiro, ditshenyegelo, dinako, jj.
Tlhommamiso ya Ditona	Tlhommamiso ya Ditona e dira go bathapi bottle le bathapiwa ba ba dirang mo EPWP e e kwadilweng ke Tona ya Badiri. E kaya tlhomamiso ya sešeng e e rebotsweng.
Tiragatso	Tiragatso le phitlhelelo, dikatlego tse di bonweng mo maitlhomong kgotsa mo ditotweng tse di tlhomamisitsweng pele.
Porojeke	Karolo e e totobetseng ya lenaane e ka gale e neelwang matlotlo ka tekanyetsokabo e e tlhalositsweng. Tiro e e rulagantsweng e e diretsweng go fitlhelela maitlhomomo a a totobetseng ka tekanyetsokabo e e neetsweng le ka paka e e totobaditsweng. Porojeke ka gale e akaretsa thulaganyo e e feletseng ya ditiro tse di tla dirwang.
Lephata la Puso	Lephata la puso ke mokgatlho mongwe le mongwe o o tlhalosiwang ke peomolao e le setheo sa puso, le ka maikemisetso a tokomane e, le kaya lefapha la bosetšhaba kgotsa la porofense kgotsa mmasepala kgotsa ditheo tsa puso mo dikarolong tsotlhe tse tsa puso.
Manaane a Thapo ya Puso	Tlamelo ya tirelo e e etleeditweng ke puso tsa bahumanegi ba ba mo dingwageng tsa tiro ba ba sa kgoneng go itshegetsa ka ntlha ya go se lekane ga ditshono tsa ditiro tse di ka ga mmarakka. DiPEP di akaretsa tuelo ya ditefo ke puso, kgotsa setheo se se dirang mo boemong jwa yona, ka tlamelo ya tiro, ka maitlhomomo a i) go fokotsa khumanego le ii) go tlhagisa thoto kgotsa tirelo.
Go Bega	Go bega le tsweletso e e buang sentle tshedimosetso e e thlokegang e e kgobokantsweng ka nako ya tebelelo le/kgotsa tlhatlhobo go dirisiwa sentle ke baamegi ba ba farologaneng.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

1. TSHOBOKANYOKGOLO

Lefatshe ka bophara, Manaane a Ditiro tsa Puso (diPEP), a Lenaane le le Atolositsweng la Ditiro tsa Puso (EPWP) le akareditsweng, a lebane le dikgwetlho di le tharo tsa go fitlhelela tlhabololo e e tswelelang, tsona ke phokotso ya khumanego, go samagana le go se lekalekane le botlhokatiro. Kgwetlho e gararo e e bonalang le go feta mo Aforikaborwa.

Topo e e kwa godimo ya diPEP e beile morwalo o mogolo mo EPWP go rebola palo e e kwa godimo ya ditshono tsa tiro ka Thulaganyo ya Bosetshaba ya Tlhabololo (NDP), e e solo felang EPWP go abelana ditshono di le dimilione di le 5 tsa ditiro go ditshono di le dimilione di le 23 tse di tlhogegang ka 2030, ka fa tlase ga palotlase ya 3.3% ya ponalo ya kgolo. Ka lebaka la gore kgolo ya ikonomi ga e ise e fete 2% go tloga ka 2010 le gore kelo ya tiro e tlhatlogile thata ka nthla ya COVID-19, e ka se nne tiro ya ka gale.

Tebelelo e kgolo ya EPWP ke go batho bao ba ba mo ditshabeng tsa rona ba ba sa direng gape ba le mo tlalelong, jaanong go feta pele. Leroborobo la COVID-19 le nnile le kutlwalo e e senyang mo boiphedisong jwa bontsi jwa Maaforikaborwa a a mo tlalelong, bogolo basadi, baša le batho ba ba nang le bogole. Ka nthla eo, kelo ya botlhokatiro e etegetse go ya pele. Ka jalo EPWP e botlhokwa go feta.

Ka jalo, go na le tlhoko le tshono go lebelela gape le go busetsa gape EPWP ka Pholisi e gonre tshwanetse go ya kwa mokgweng o o fetang tiro ya ka gale. Ka lefatshe la rona le le fetogang, go na le tshono ya phetogo, boitlhamele le kgolo e e fetogang mo tirisong ya EPWP, ka dikutlwalo tsa yona tse di siameng le boleng jwa dipholo tsa yona.

Tiriso ya EPWP e diragala kwa dikarolong tse di farologaneng tsa puso. Maphata a a puso lengwe le lengwe ka ditlhoko tsa lona tse di farologaneng, ditemokerafi tsa baagi, le ditlapele tsa tsona.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Maphata a a farologaneng a puso otlhe a na le dithibelo tsa didirisiwa tsa bogale jo bogolo jo bo farologaneng.

Se lefapha lengwe le lengwe le se dirang, se a tshwana, se ka gantsi re retelelwang ke go se bona, ke gore go na le kelo e e oketsegang ya botlhokatiro, maemo a khumanego a tlhatloga gape dintlha tsa go se lekalekane ga loago le ikonomi go tshwanetse go samaganwa le ona. Boitlamo bo simolola kwa maemong a a kwa godimo mme bo thoka go tsenngwa mo sebakeng sengwe le sengwe sa tiriso gore re kgone go lwantsa kutlwalo e e teng e e senyang ya leroborobo mo bathong ba rona.

Maemo a marataro a Pholisi a a tlhagisitsweng mo Pholising e ya EPWP a tlamela ntlha ya togamaano go baamegi botlhe ba ba teng mo thulaganyong, tirisong le mo tsamaisong ya EPWP, go netefatsa gore diPEP tsa rona di rulagane, tswelela pele, boitlhamelo mme se se botlhokwa thata di ka ga maithlomo mme di ka ntsifadiwa, go lebeletswe batho ba ba tlhokang di tirong le ba ba mo tlalelong mo ditšhabeng tsa rona.

Motlotlegi Patricia De Lille, MP
Tona ya Ditiro tsa Puso le Mafaratlhatlha

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

2. MATSENO

Go tloga ka tshimologo ya temokerasi, ditsenogare tsa puso mo Aforikaborwa di ne di lebisitse maikutlo m go samaganeng le dikgwetlho tse dikgolo tsa ikonomiboago tse di akaretsang botlhokatiro, khumanego, bokgoni jo bo kwa tlase le ditirelo tsa loago tse di sa lekanang. Go tsibogela dikgwetlho tse di tswelelang gape di raraane gape di amana, puso e ne ya bitsa Pitso ya Kgolo le Tlhabololo (GDS) ka 2003 mme e ne ya fitlhelela mo konterakeng ya loago gareng ga puso, badiri, setšhaba le lephata la poraefete. Nngwe ya dintlha tse di botlhokwa tsa tumanalo ke tsweletso le kgolo ya Manaane a Ditiro tsa Puso, mme ka totobalo, go tsenya le tiriso ya EPWP.

Lefatshe ka bophara, diPEP, le EPWP e akarereditswe, di lebane le dikgwetlho tse tharo mo go fitlheleleng tlhabololo e e tswelelang, tsona ke phokotsa ya khumanego, go samagana le go se lekalekane le botlhokatiro. Kgwetlho e gararo e e bonalang le go feta mo Aforikaborwa. Ka ntlha ya koketsego ya botlhokwa jwa lefatshe jwa boitlamo jwa dipuso go tlhola ditiro le phokotsa ya khumanego, le ka nako eo tlhokego ya go ntsifatsa ntshetshontle le go fitlhelela dilo lekanang ka boleng le tlhotlhwa ya tsona, EPWP e na le tšhono ya go rulaganngwa gore e lekane le ditharaano tse.

DiPEP tse di dirilweng sentle le tse di dirisitsweng ka nonofo ga di lwantshe fela khumanego le go fokotsa botlhokatiro jwa pakakhutshwane, di aba gape bokgoni jwa go aga meratho go tsweletsa le tiro e e siameng e e tswelelang, fa di aga dithoto tse di boleng le go rebola ditirelo tse di botlhokwa mo ditšhabeng le go abelana mo tshwaraganong ya loago le tlhabololo ya bosetšhaba. Dipatlisiso di bontsha gore diPEP di ka aba mekgwa e mengwe e e seng tlhotlhwa godimo bogolo go tshola ditlabakelo, go tshwana le go dirisa bakonteraka ba poraefete ba ba dirisang mekgwa e e ka ga matlotlo.

2. MAIKEMISETSO

Maikemisetso a Pholisi ya EPWP ke go tlhalosa polelo ya bothata e e tlhagelelang ya EPWP mo Aforikaborwa gompieno, le go agelela mo motheong oo wa thitokgang e e lebeletsweng gape ya PEP ya puso, ka maemo a pholisi le manaane a tiro a a tlhalositsweng ka totobalo, a a dirisegang

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

le go dirisediwa puso le go maatlafatsa monna le seabe mo EPWP ka go samagana ka nonofo le go se lekalekane, khumanego le botlhokatiro.

3. POLELO YA BOTHATA

EPWP, e e setseng e dira go tloga ka 1 Moranang 2004, e nnile le dikatlego di le dintsi mme e tlhodile ditshono tsa tiro tse di ka nnang dimilione di le 13 mo pakeng ya go fitlha ka Lwetse 2021. Go tla le dingwaga, manaane a 24 a simolotswe ka bogolo jo bo farologaneng jwa katlego. Go na le tlhaelo ya go tshwana ga tiriso ya ditaelo tsa EPWP le kobamelo, bogolo mabapi le Tlhommamiso ya Ditona. Se se dira gore go nne le kgwetlho mo go diragatseng Lenaane.

DiPEP ke ditsenogare tsa pakakhutshwane go ya go pakagare mme maikaelelo a tsona ke go samagana le dikgwetlho tsa paka le tse di ipoeletsang. Kgwetlho mo Aforikaborwa kwe gore go na le botlhokatiro jo bogolo, jo bo dirang gore EPWP ka dinako dingwe e dire tiro e e sa e solo felwang mo ikonoming e kgolo e e neng e sa tshwanelo go e dira. DiPEP ga di a tshwanelo go nna tharabololo e e tswelelang ya tlholo ya tiro. Fela di amogelwa go nna nngwe ya ditsenogare tse dintsi tse maikaelelo a tsona e leng go samagana le khumanego, go se lekalekane le botlhokatiro.

Go ya pele, go na le boammaaruri jwa ikonomi mo Aforikaborwa jo re se kitlang re bo tlhokomologa le jo bo tla tlhamang pholisi ya rona. Kwa ntle ga leroborobo la Covid-19, naga ya rona e lebane le ikonomi e e phutlhhameng thata, e e sa goleng le e e sa tseyeng badiri ka bonako go lekane, ke ka moo go nang le ditshono tse di sa lekanang tsa tiro go banna le seabe ba EPWP fa ba tswa. Puso e simolotse Itharabologelo ya Ikonomi le Lenaane la Kagoseša (ERRP) ka Diphalane 2020, e e amogetseng diPEP. Go botlhokwa gore Pholisi e ya EPWP e akanye ka botlhaga ka gore lenaane le le tla abelanang ka teng ka tharabololo e e tswelelang.

Pholisi e, mo letlhakoreng le lengwe e amogetse dilo tsa kwa ntle tse di kgonisang ikonomi-loago tse di diragalang mo nageng ya rona, mme mo go le lengwe, e samagana le dikakanyo dingwe tsa EPWP tse di tlhagileng mo dingwageng tse di fetileng, gammogo le dingwe tsa dintlha tse di

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

botlhokwa, jaaka di khutshwafaditswe fa tlase, gore di dire ka tsela e e siameng tsela e Manaane a EPWP a diragadiwang ka teng go ya pele.

Gore e felele ka botlalo, tshwetso e tserwe go tlhagisa dingwe tsa dikakanyo, le fa di sa tshegediwa ka bosupi. Go botlhokwa go tlhokomela gore gore tse ga se mekgwa kgotsa boammaaruri mo EPWP. Pholisi e, fela, e ikaeleta go isa maikutlo le dikakanyo kwa pele, gore baamegi botlhe ba amogelwe le go ya pele mmogo ka dikaelo tsotlhe tse di botlhokwa thata tsa motheo tsa tlholo ya ditiro, phokotso ya khumanego le go samagana le tekatekano ya loago. Dingwe tsa dikakanyodigolo tsa EPWP di akaretsa:

- a. EPWP, mo dintlheng dingwe, e bonwa e le tiro ya boleng jo bo kwa tlase jwa loago le ikonomi ka dituelo tse di kwa tlase tse di sa amogelesegeng tse di duelwang banna le seabe.
- b. Go na le tlhaelo ya go tshwana mo tirisong ya dikaelo le tiriso ya didirisiwa le mekgwa ya EPWP mo maphateng a a farologaneng a puso, go go dirang gore go nne le go se tlhaloganye, ditlholtlheletso, go se dire sepe mme ka dinako dingwe go dirisa lenaane botlhaswa. Se se dira gore go nne le matsapa a tiragatso le kobameloo go ya pele.
- c. Go na le tlhaelo ya tiriso e e siameng ya dithuso tse di nang le dipeelo tsa mafaratlhatalha tse di lebisiwang kwa EPWP.
- d. Go na le dipelaelo tsa setšhaba tsa gore puso e rulaganya seša diporojeke tse di teng le go busetsa gape ditekanyetsokabo tse di neng di kgaotswe, gareng ga tse dingwe, Thulaganyo ya kantoro ya ga Poresidente ya tlholo ya ditiro.
- e. Ditšhono tsa tiro tsa pakakhutshwane ke tsenogare e e nonofileng go le gonne mme ga tswelele go puso le go moamogedi, go fokotsa khumanego, go oketsa tshegetso ya boiphediso, kgotsa ka boleng jwa dithoto tsa puso le ditirelo tse di tlamelwang.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Go latela dikakanyo, go na le palo ya dintlha tse di bothhokwa, jaaka dithhalositswe fa tlase, gore Pholisi e maikaelelo a yona ke tharabololo e e tla dirang tsela e EPWP e tla dirwang ka teng go ya pele, mo molemong wa ditshaba tsa rona tsotlhe.

- a. Dikgatelelo tsa go fetolela ditshono tsa EPWP tsa tiro go nna ditiro tsa leruri le mororo ntlha ya gore diPEP ke ditsenogare tse maikaelelo a tsona e leng go samagana le ditiragalo tse di sa siamang tsa ikonomi tse di ipoeletsang le tsa setlha.
- b. Go na le kganetsano e e tswelelang ya gore a EPWP ke itshimolelo ya tshireletso ya loago kgotsa karolo ya lenaane la tiro. Bothata jo gantsi bo dira gore go nne le tlhakatlhakano ya gore go ka samaganwa jang le tiriso ya Lenaane la EPWP.
- c. Ditotwa tse di sa neelwang matlotlo di fokoditse katoloso ya diporojeke tsa boithamedi, gammogo le tlhaelo ya mekgwe go amogela boithamedi kwa maemong a porojeke, di fokoditse dipholo tsa lenaana.
- d. Mo dintlheng di le dintsi, go nnile le tlhomo e e lekanyeditsweng ya EPWP mo maphateng a puso, go go amang boleng jwa manaane ka tsela e e sa siamang.
- e. ka ntlha ya bogolo jwa lenaane le dikatlego tse di fitheletsweng ke EPWP, go na le mokgweleo o o oketsegileng o mogolo wa tsamaiso le kobamelo mo maphateng a puso wa thuno ya lenaane ya tshedimosetso e e feletseng, e e amogelesegileng le e e nepagetseng go ya ka Karolo 12 ya Tlhommamiso ya Ditona (ke gore go tshola direjisetara tse di feletseng tsa tsenelo, diID, dikonteraka tsa tiro le direjisetara tsa tuelo). Go ya pele, dikgwetlho tse di amanang le thuno tse di lebaneng le maphata a le mantsi a puso le ona a amile ka tsela e e sa siamang EPWP yotlhe jaanong.
- f. Tlhaelo ya kgotsa go se katisiwe go go tlamelwang ke maphata a a dirisang a puso le peeletso e e sa lekanang ya mo tsamaisong e e nonofileng kgotsa taolo e e boleng ya dintshetsontle e dira gore go nne le boleng jo bo bokoa jwa dintshetsontle.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
- g. Tsweletso ya patlo le tlhopho mo dintlheng dingwe e dirisiwa botlhaswa kgotsa tlhotlhlediwa ke batho go bona poelo.

Go khutla, kganetsano e e dirwang ke gore go fapogilwe mo maikaelelong a tshimologo a EPWP, a a ka ga dikgwetlho tse di tlhalositsweng fa godimo le gore diPEP di dirwa sentle ka manaane, bogolo, le tlhokego ya peeletso mo tsamaisong, dithulaganyo le boleng jwa tebelelo, go nna le maitlhomo a a totobetseng a a ka ga dipholo. Pholisi ya EPWP e dirisitse se e le kakanyo ya maemo a marataro a Pholisi.

4. TIKOLOGO YA PEOMOLAO LE PHOLISI

EPWP e tshegeditswe mo Molaotheong wa Aforikaborwa mme e kaelwa ke mefuta ya melao, Dipampiri tse di Tshweu, dipholisi le ditumalano tsa boditshaba, jaaka go tlhalositswe:

4.1. Molaotheo

1. Kgaolo 2, Karolo 27 (c) ya Molaotheo wa Rephaboliki ya Aforikaborwa, 1996
2. Molaotlhomo wa Ditshwanelo

4.2. Dipampiri tse di Tshweu le Melao

1. Pampiri e Tshweu ka ga Kagoseša le Tlhabololo, 1994
2. Pampiri e Tshweu ya Katlaatleloloago, 1997
3. Pampiri e Tshweu ya Ditiro tsa Puso: Go ya kwa Ngwagakgolo ya 21, 1997
4. Pampiri e Tshweu ka ga Ditshwanelo ya Batho ba ba nang le Bogole, 2015
5. Molao wa Maemo a Motheo a Tiro, No 75 wa 1997, jaaka go tlhabolotswe
6. Molaowana wa Tiro e e Siameng wa Tiro & Maemo a Tiro ya EPWP, 2011
7. Tlhomamiso ya Ditona: EPWP, 2012
8. Molao wa Letlhomeso la Dikamano tsa Gareng ga Dipuso, No 13 wa 2005
9. Molao wa Khudugo, No 13 wa 2002
10. Molao wa Boitekanelo le Polokesego ya mo Tirong, No 85 wa 1993
11. Molao wa Tuelo ya Dikgobalo le Malwetse a kwa Tirong, 130 wa 1993
12. Molao wa Tlhabololo ya Bokgoni, No 97 wa 1998

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
13. Molao wa Batshabi, No 130 wa 1998
 14. Molao wa Inšorense ya Botlhokatiro, No 63 wa 2001
 15. Molao wa Dikamano tsa Badiri, No 66 wa 1995, jaaka o tlhabolotswe
 16. Molao wa Ditirelo tsa Tiro, No 4 wa 2014
 17. Molao wa Bosetšhaba wa Palotlase ya Ditefo, No 9 wa 2018
 18. Molao wa Karoganyo la Lotseno (o phasaladiwa ka ngwaga)

4.3. Dipholisi tsa Bosetšhaba le Matlhomeso

1. Thulaganyo ya Bosetšhaba ya Tlhabololo (NDP) - Isago ya Rona, 2012
2. Tumalano ya Letlhomeso la Kopano ya Tiro ya ga Poresidente, 2018
3. Thulaganyo ya Kagoseša le Itharabologelo ya Ikonomi ya Aforikaborwa (ERRP), 2020
4. Letlhomeso la Togamaano la Pakagare (MTSF) 2020-2025

4.4. Dikopano tsa Boditšhaba

1. Tumalano ya Ditšhabakopano ka ga ditshwanelo tsa Batho ba ba nang le Bogole, 2006
2. Kqolagano ya Boditšhaba ya Ditshwanelo tsa Ikonomi, Loago le Setso, e e saenilweng ka 1995 mme ya tiisitswe ka 2015

5. MAIKEMISETSO LE MAITLHOMO A PHOLISI

Pholisi e ya EPWP e tlamela puso tšhono go dira dilo ka tsela e e farologaneng - go baya seša le go nagana seša pholisi ya EPWP go nna PEP ya Aforikaborwa ya boitlhamedи go aga gape isago ya rona botoka.

- 5.1 Go baya seša EPWP jaaka karolo e e totobetseng ya Pholisi ya Tiro - go kgonisa ditsela tsa go tsena mo tirong, kgotsa jaaka diitshimololelo tsa tshireletso ya loago kgotsa jaaka kopanyo ya tsona ka bobedi:

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
- 5.1.1 Netefatsa gore EPWP ke karolo ya tsweletso e e tshwaraganeng ya tlhabololo go tlamela ditsela tsa go tswa mo khumanegong, go sa kgathalesege kwa tswelelopele ya tiro e manaane a a totobetseng a welang teng.
- 5.1.2 Go ba bantsi, loeto lo ka simolola ka dithuso tsa loago. Se se ka fetoga go nna kopanyo ya tshireletso ya loago le tiro ka bobedi mme gape go nna fela ka ga tiro
- 5.1.3 Go ba bangwe, go nna le seabe mo tirong go tla akaretsa go itirela le ditiro tse di tswelelang tsa boiphediso, ka diPEP di tlamela tshegetso mo ditseleng tse.
- 5.2 EPWP e tla rebolwa ka tsela e e tsepamisitsweng, ya lenaane e e nang le thebolo ya tirelo le dipholo tsa ditiro tsa setšhaba:
- 5.2.1 Supa diporojeke tse di teng tsa EPWP le manaane gore di neelwe matlotlo sentle, le go golaganngwa le mokgwa wa lenaane o o ka ga maitlhomo.
- 5.2.2 Tlhophya le go tshegetsa diporojeke le/kgotsa manaane mo EPWP a a bontshang mokgwa wa lenaane o o ka ga maitlhomo, le go netefatsa gore a nna tiro e e siameng go boelediwa.
- 5.3 Tlhomo ya mokgwa wa go neela EPWP matlotlo le Letlhomeso le le tlhomang setlhophya sa mekgwa ya boleng, tekano le tiro, go akarediwa le eo e e bonwang mo Mokgweng wa Kgaolo wa Tlhabololo. Se ga se emele phegoto ya kabu ya sebaka ya didiriswa tse, fela se ikaeleta go netefatsa gore mekgwa le letlhomeso a tla:
- 5.3.1 dirisiwa jaaka kaelo ya go neela diPEP matlotlo, go akareditswe dithuso ka mabaka, go akaretsa dithuso tsa thotloetso, ketleetso ya dituelo, kabelo tse di lekalekanang le dikabo tsa bosetšhaba.
- 5.3.2 Kgonisa tebelelo e e tokafaetseng, e e maatla thata le e e diragatsang.
- 5.3.3 Tokafatsa dipholo tse di totlweng.
- 5.3.4 Go kgonisa go rwala maikarabelo le bosenang bofitlha mo kabong ya matlotlo.
- 5.3.5 Dira jaaka matlhomeso a tiragatso.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- 5.4 Tebelelo, tlhatlhobo le pego tse di rulagantsweng seša tsa EPWP: Netefatsa patlo e e senang bofitlha, nako e e siameng ya tiro, peeletso ya didirisiwa tse di maleba, didirisiwa le tsamaiso, mo tebelelong le mo tlhatlhobong, ditsela tsa boiphediso jo bo tswelelang jj. gape di tlhoka pego kgatlhanong le se - e seng mo 'dipalong'.
- 5.4.1 Tebelelo e go Modirisi/Monna le Seabe, go netefatsa gore badiri ba batlwa ka tsweletso e e siameng le e e senang bofitlha.
- 5.4.2 Netefatsa gore thulaganyo ya tebelelo le tlhatlhobo e ka ga tshedimosetso, e e batlang le go tshegetsa badirisi.
- 5.4.3 Phetiso ya bokgoni ka phetogo ya bone ya diintaseteri.
- 5.5 Lebelela seša EPWP go kgonisa go ntsifatsa Ditšhono tsa Tiro: Naga ya rona e lebana le bothata jo bogolo jwa ikonomi jo bo tlhatlhotseng kelo ya botlhokatiro le khumanego e kgolo. Gore EPWP e mo dikarolong tsa tshireletso ya loago tse di jaaka lenaane la NPO le Lenaane la Tiro ya Setšhaba kgotsa mo tirong, tse di jaaka diSMMe, Manaane a Diporojeke tse Dikgolo le Manaane a Polokesego ya Setšhaba, go botlhokwa gore tebelelo e nne mo ntsifatsong mo pakeng e, go akaretsa:
- 5.5.1 Tebelelo e e tokafaditsweng go netefatsa go Rwala Maikarabelo mo Thebolong.
- 5.5.2 Atolosa ditšhono go baemedi ba ba dirang ba ba kgonisang ntsifatso, katiso le go kgonisa ditšhono tse di dirang lotseno mo diNPO mo EPWP.
- 5.5.3 Netefatsa gore diSMME di dirwa setlapele mo diitshimololelong tsa PEP.
- 5.6 Dithulaganyo tse di Maatlafaditsweng tsa EPWP tsa Setheo le Kgokaganyo, tse di akaretsang:
- 5.6.1 Totobatso ya go Nna le Seabe mo EPWP.
- 5.6.2 Go Tsanya Mekgwa ya Kobamelo mo EPWP.
- 5.6.3 Dithulaganyo tse Dintšhwa tsa Setheo.
6. BOGOLO LE TIRISO YA PHOLISI

Pholisi e e dira mo mapatheng otlhe a a dirisang EPWP go akaretsa:

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
1. Maphata a puso a a dirisang EPWP, go ralala maphata, le mafapha otlhe a bosenhaba, diporofense, le a selegae a puso;
 2. Dikgwebo tsa Puso; le
 3. Ditheo tse e seng tsa puso.

7. MAEMO A EPWP A PHOLISI

Maikaelelo a Pholisi e ya EPWP ke go bay a lenaane mo maemong a gajaana a ikonomiboago a naga ya rona le boditshaba, go lebeletswe tse di ithutilweng le go kgonisa EPWP go isiwa kwa maemong a a latelang a tiriso, go samagana le tlholo ya ditirio le phokotso ya khumanego ka tsela e e tswelelang, mo molemong wa ditshaba tsa rona tse di tlhokang.

Go tsibogela Maikemisetso a marataro le maithomo a amanang le ona mo Pholising e, Maemo a marataro a Pholisi ya EPWP a tlhagisitswe. Maemo mangwe le mangwe a Pholisi a tlhalositswe, diphatlha tse di supilweng, le tlhatlhamololo ya dikaorlo tsa Maemo a Pholisi, go kgonisa ditsenogare tsa tirelo di diragadiwe.

7.1. Maemo a Pholisi ya EPWP a No. 1: Maemo a EPWP a a Belweng Seša jaaka karolo ya Pholisi ya Tiro

7.1.1. Maemo a Pholisi ya No. 1 a Tlhalositswe

Maemo a a Pholisi a netefatsa le gore tlholo ya ditshono tsa tiro e a okediwa mo maphateng a a supilweng, tebelelo e le mo tlholong ya ditshono tsa tiro le go dira boiphediso jo bo tswelelang. EPWP ke karolo ya tsweletso e e tshwaraganeng ya tlhabololo se se tlamelang ditsela tsa go tswa mo khumanegong, go sa kgathalese kwa tswelelopele ya tiro e manaane a a totobetseng a welang teng.

Go ba bantsi, mo EPWP loeto lo ka simolola ka dithuso tsa loago kgotsa tshireletso ya loago. Se se ka fetoga go nna kopanyo ya tshireletso ya loago le tiro ka bobedi (tiragalo ya tswako) mme gape go nna ka ga tiro.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Go bangwe, mme bogolo diSMME, e e nang le go fitlha go 50-62% ya badiri ba Aforikaborwa, go nna le seabe mo tirong go tla akaretsa ditiro tsa go itirela le boiphediso jo bo tswelelang, ka diPEP tse di tlamelang tshegetso mo ditseleng tse.

EPWP e beilwe seša go akaretsa manaane otlhe mo tswelelopeleng ya Pholisi ya Tiro.

7.1.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata

Palotlase ya tefo ya EPWP e ne e bonwa e le setlhophha se se amoetsweng mo loagong sa maemo a palotlase ya tuelo ya tiro go fitlha go tsenngwa Palotlase ya Bosetšhaba ya Tefo (NMW). Palotlase ya EPWP ya tefo e beilwe go 55% ya NMW in 2018. Fa go ka dirwa kgetsi ya kelo e e kwa tlase ya tefo ya PEP, phatlha e e nnile kgolo thata nne ga go tlhone gore phatlha e tswalwe.

7.1.3. Go ya kwa Palotlaseng ya Bosetšhaba ya Tefo

EPWP e setse e na le palotlase ya tefo, fela fa NMW e ne e tsenngwa e ne e beilwe mo maemong a 45% kwa godimo go feta palotlase ya tefo ya EPWP. Le fa go le jalo, go ne ga lemogwa gore palotlase ya tefo ya EPWP e ne e le kwa tlase, tekanyo ya phatlha gareng ga se se nnileng kelo e go dumalanweng ka yona ya tiro le palotlase ya tefo ya EPWP e tiisitse tshekatsheko ya EPWP jaaka mokgwa o o siamisang le go tlhoma ditefo tse di kwa tlase.

Puso e tlhomamisitse gore go na le tlhoko ya go nyalanya ditlhophha tse pedi tsa ditefo. Maemo a 1 a Pholisi a amogela se mme ka nako e le nngwe a amogela gore go na le tlhoko e kgolo mo nageng ya rona go ntsifatsa diitshimololelo tsa EPWP ka ntlha ya bothokatiro jo bo oketsegang.

Ka go ya kwa NMW, Ditiragalo di le nne tsa Pholisi di tlhagisitswe le go bewa ditshenyegelo, jaaka go tlhalositswe fa tlase. Ditiragalo tse nne tsa Pholisi di tla fitlhelela maikemisetso a a tshwanang fela ka ditsela tse di farologaneng. Go ya

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

ka dinako tse di farologaneng (Ditiragalo 1 le 2) kgotsa ka tlhamo e e farologaneng (ditiragalo 3 le 4). Go sa kgathalesege gore ke Tiragalo efe e e tlhophiwang kwa bofelong, maikaelelo ke go simolola tiriso kwa tshimologong ya Ngwagatlotlo wa 2023/24.¹

Go tshwanetse go tlhokomelwa gore ditiragalo tse di ka ga lebaka la gore ga go kitla go nna le tatlhegelo ya ditshono tsa tiro. Le fa go sa tlamelwa matlole a tlaleletso, ditlamorago tsa se e tla nna phokotsego ya ditshono tsa tiro ka diphesente di le 84 go tswa mo 1, 023,569 tse di totlweng ka 2023/24 go fitlha go 166 199, go tsewa gore maphata a puso ga a na matlole a tlaleletso a a ka abiwang.

Maemo a Pholisi a samagana fela le ntsha ya go isa Palotlase ya Tefo ya EPWP gaufi le NMW, ka maemo a gajaana a nako ya ditiragalo. Go feta fa, go na le tlhoko e kgolo ya go ntsifatsa manaane a a farologaneng go tlhola ditshono tse dintsi tsa tiro.

Maikaelelo ke gore ka tsweletso ya therisano Ditiragalo tse nne tse go tla rutanwa ka tsona le baamegi ba ba farologaneng go tlhomamisa kutlwalo ya kgonagalo ya matlotlo le kamogelo ya loago ka bobedi ya nngwe le nngwe. Go ikaegile ka ditshwaelo tse di amoetsweng, Puso e tla tlhomamisa gore ke efe ya ditiragalo tse nne kgotsa a a tswang go e le nngwe e e tla tlhophiwang mo Pholising ya bofelo ya EPWP.

Thulaganyo 1.

¹ Thulaganyo ya tshimololo e tlhagisitswe mo go nang le tlaleletso ya ditshono tsotlhe tsa ditiro mo EPWP go tloga ka Tefo ya Palotlase ya EPWP mo NMW. Mo Thulaganyong ya Tshimololo ka tlaleletso ya dipalo tsa 2021/22 e balelwa mo R4 646 482 674. Bokanakang jo fa bo tlhalosiwa, gammogo le kelo ya infoleisene ya 4% go tloga ka ngwaga wa matlotlo wa 2023/24 e tla nna R5.026 bilione, e tlisa palogotlhe ya ditefo tsa EPWP go R19.08 bilione. Se fela ke ya ditshono tsa gajaana tsa ditiro.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng... mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- Phokotso ya phatlha gareng ga Palotlase ya Tefo ya EPWP le NMW e tshwanetse go tsenngwa mo pakeng ya dingwaga di le tlhano go tloga ka ngwagatlotlo ya 2023/24.
- Se se tla dira mo ditšhonong tsotlhe tsa tiro tsa EPWP
- Kgopolole e e dirilweng ke gore mo dingwageng tse tharo tsa ntlha (Dingwagatlotlo tsa 2023/24, 2024/25 le 2025/26) go tla nna le koketso ya 25% ka ngwaga mme ka dingwaga di le pedi tsa bofelo (dingwagatlotlo tsa 2026/27 le 2027/28) koketso ya 12.5% ka ngwaga.
- Tiragalo 1 e na le tshenyegelo ya dipalo tsa 2021/22, ka kgopolole ya gore kelo ya tiro e tla tshwana. Go ya pele, e dirisitswe ka ngwaga ka koketso ya 4% ya infoleišene. Dipalo tse ga di ise di dirisiwe ka koketsego.²

SCENARIO 1

5 Year Scenario. All EPWP Programmes have been adjusted to be in line with the National Minimum Wage over 5 years. 25% per annum for the 2023/24 - 2025/26 financial years and 12.5% per annum for the 2026/27 and 2027/28 financial years. Adjustments are not cumulative. A 4% inflation per annum has been applied.

Year	Wage bill (adjustment included)	Adjustment (Rand value in year of implementation)	Adjustment (Rand value in 2021/22 figures)
2023/24	R15 204 349 052	R587 811 338	R543 464 625
2024/25	R17 144 923 250	R1 332 400 236	R1 184 498 958
2025/26	R19 508 369 491	R1 677 649 310	R1 434 061 661
2026/27	R21 281 750 542	R993 046 271	R816 211 648
2027/28	R23 213 793 994	R1 080 773 431	R854 150 942

THULAGANYO 2.

- Phokotso ya phatlha gareng ga Palotlase ya Tefo ya EPWP le NMW e tshwanetse go tsenngwa mo pakeng ya dingwaga di le lesone go tloga ka ngwagatlotlo wa 2023/24.

² Koketsego ya 4% ya infoleišene ke e e tshwanang le koketsego e e soloftsweng e e dirilweng mo NMW.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- Se se tla dira mo ditšonong tsotlhe tsa tiro tsa EPWP
- Kgopolu e e dirilweng ke gore go tla nna le koketso ya 10% mo go nngwe le nngwe ya dingwaga di le 10, go simolola ka ngwagatlotlo wa 2023/24 le go khutla ka ngwagatlotlo wa 2027/28.
- Tiragalo 2 e nnile le tshenyegelo ya dipalo tsa 2021/22, ka kgopolu ya gore kelo ya tiro e tla tshwana. Go ya pele, e dirisitswe ka ngwaga ka koketso ya 4% ya infoleišene. Dipalo tse ga di ise di dirisiwe ka koketsego.

SCENARIO 2

10 Year Scenario. All EPWP Programmes have been adjusted to be in line with the National Minimum Wage over 10 years. Adjusted by 10% annually. Adjustments are not cumulative. 4% Inflation has been applied per annum.

Year	Wage bill (adjustment included)	Adjustment (Rand value in year of implementation)	Adjustment (Rand value in 2021/22 figures)
2023/24	R14 664 190 508	R47 652 794	R44 057 687
2024/25	R15 603 023 495	R352 265 367	R313 162 629
2025/26	R16 727 913 545	R500 769 110	R428 059 534
2026/27	R17 976 936 920	R579 906 833	R476 641 145
2027/28	R19 361 569 189	R665 554 792	R525 997 620
2028/29	R20 887 146 064	R751 114 107	R570 784 990
2029/30	R22 545 693 679	R823 061 772	R601 403 175
2030/31	R24 313 432 920	R865 911 494	R608 377 930
2031/32	R26 206 130 393	R920 160 157	R621 627 232
2032/33	R28 243 284 642	R988 909 033	R642 376 451

THULAGANYO 3.

- Thulaganyo 3 e kgaoganya ditšono tsa tiro tsa EPWP tse di tlhalositsweng e le tshireletso ya loago, tsona ke Lenaane la NPO le Lenaane la Ditiro tsa Setšhaba (CPW). Ditšono tseo tsotlhe tsa tiro e di tla nna ka fa tlase ga Palotlase ya Tefo ya EPWP e e okeditsweng mo pharologantshong ya 60% ya NMW mo ngwagatlotlo ya 2023/24, 65% mo ngwagatlotlo ya 2024/25 le 70% mo ngwagatlotlo ya 2025/26.

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng... mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- Manaane a a amanang le ditshono tsa tiro tse e leng tswako ya tshireletso ya loago le tiro kgotsa tiro, a tshwanetse go isiwa mo NMW gape a tshwanetse go tsenngwa mo pakeng ya dingwaga di le tlhano go tloga ka ngwagatlotlo ya 2023/24.
- Kgopolole e e dirlweng ke gore mo dingwageng tse tharo tsa ntlha (Dingwagatlotlo tsa 2023/24, 2024/25 le 2025/26) go tla nna le koketso ya 25% ka ngwaga mme ka dingwaga di le pedi tsa bofelo (dingwagatlotlo tsa 2026/27 le 2027/28) koketso ya 12.5% ka ngwaga.
- Tiragalo 3 e nnile le tshenyegelo ka dipalo tsa 2021/22, ka kgopolole ya gore kelo ya tiro e tla tshwana. Go ya pele, e dirisitswe ka ngwaga ka koketso ya 4% ya infoleišene. Dipalo tse ga di ise di dirisiwe ka koketsego.

SCENARIO 3

NPO Programme and CWP are classed as purely social protection. For the work opportunities classified as social protection there shall be an adjusted upwards differential to 60% of the NMW in the 2023/24 financial year, 65% in the 2024/25 financial year and 70% in the 2025/26 financial year. The remainder of the EPWP Programmes shall be adjusted to be in line with the National Minimum Wage over 5 years. 25% per annum for the 2023/24 - 2025/26 financial years and 12.5% per annum for the 2026/27 and 2027/28 financial years. Adjustments are not cumulative. A 4% inflation per annum has been applied.

Year	Wage bill (adjustment included)	Adjustment (Rand value in year of implementation)	Adjustment (Rand value in 2021/22 figures)
2023/24	R14 935 629 453	R319 091 739	R295 018 250
2024/25	R16 479 869 977	R946 815 346	R841 715 395
2025/26	R18 409 427 508	R1 270 362 732	R1 085 911 387
2026/27	R19 735 526 006	R589 721 398	R484 708 002
2027/28	R21 186 028 947	R661 081 901	R522 462 629

THULAGANYO 4.

- Thulaganyo 4 e kgaoganya ditshono tsa tiro tsa EPWP tse di tlhalositsweng e le tshireletso ya loago, tsona ke Lenaane la NPO le CWP. Ditshono tseo tsotlhe tsa tiro di tla nna ka fa tlase ga Tefo ya EPWP, e e beilweng mo

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng... mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

pharologantshong ya 45% ta NNW mme e tla okediwa fela ka infoleišene ya 4% ka ngwaga.

- Manaane a a amanang le ditshono tsa tiro tse e leng tswako ya tshireletso ya loago le tiro kgotsa tiro, a tshwanetse go isiwa mo NMW gape a tshwanetse go tsenngwa mo pakeng ya dingwaga di le tlhano go tloga ka ngwagatlotlo ya 2023/24.
- Kgopolole e e dirilweng ke gore mo dingwageng tse tharo tsa ntlha (Dingwagatlotlo tsa 2023/24, 2024/25 le 2025/26) go tla nna le koketso ya 25% ka ngwaga mme ka dingwaga di le pedi tsa bofelo (dingwagatlotlo tsa 2026/27 le 2027/28) koketso ya 12.5% ka ngwaga.
- Tiragalo 4 e nnile le tshenyegelo ya dipalo tsa 2021/22, ka kgopolole ya gore kelo ya tiro e tla tshwana. Go ya pele, e dirisitswe ka ngwaga ka koketso ya 4% ya infoleišene. Dipalo tse ga di ise di dirisiwe ka koketsego.

SCENARIO 4

NPO Programme and CWP are classed as purely social protection. The EPWP minimum wage is set at 55% of the NMW for these two programmes and will only be adjusted annually by 4% inflation.

The remainder of the EPWP Programmes shall be adjusted to be in line with the National Minimum Wage over 5 years. 25% per annum for the 2023/24 - 2025/26 financial years and 12.5% per annum for the 2026/27 and 2027/28 financial years. Adjustments are not cumulative. A 4% inflation per annum has been applied.

Year	Wage bill (adjustment included)	Adjustment (Rand value in year of implementation)	Adjustment (Rand value in 2021/22 figures)
2023/24	R14 806 203 606	R189 665 892	R175 356 779
2024/25	R15 923 916 787	R525 465 037	R467 136 505
2025/26	R17 327 591 310	R766 717 851	R655 393 632
2026/27	R18 485 424 725	R464 729 762	R381 973 989
2027/28	R19 753 384 234	R528 542 520	R417 714 831

7.1.4. Tshireletso ya Loago vs Tsenogare e e Dirang ya Tiro

Tharabololo ya EPWP go ya pele e na le dikarolo tsa ditsenogare tsa tshireletso ya loago le ditsenogare tse di dirang tsa tiro. Jaaka sedirisiwa sa tlhabololo, diPEP di tlamela tshwaragano e e tshwanang e le nngwe gareng ga maikemisetso a mantsi a tlhabololo a tshireletso ya loago, phetogelo mo go akarediweng mo

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke díngwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

ikonoming le mo tirong. Go sa kgathalesege gore diPEP di na le tekanyo ya tiro kgotsa tshireletso ya loago, kaelo e e tlwaelegileng ke gore tshono ya tiro e tlametswe go samagana le dikgwetlho tse di latelang:

- a. Botlhokatiro bo na le dikutlwalo tse dikgolo tsa loago mo bathong ba ba amegileng le ditshaba tsa bona. DiPEP di fokotsa se sentle ka go tlamela ditiro tse di siameng le tse di nang le bokao tse di rebolang dipholo tse di thusang loago. Ka kakanyo e, diPEP ke tsenogare ya loago le ya ikonomi.³
- b. Diitshimololelo tsa EPWP tse di rulagantsweng e le tsenogare ya tiro, go akarrediwa e seng fela tshono ya tiro fela gape go katisa gape ditsela tsa boiphediso di oketsa kgonagalo ya banna le seabe go tswa mo khumanegong le go nna le boiphediso jo bo tswelelang thata. Fela, go botlhokwa go totobatsa le go nolofatsa kakanyo ya katiso mo diPEP, jaaka go tlhalositswe go ya pele mo Pholising.

Mo dintlheng di le mmalwa go gatelela mo go neelaneng ka setifikeiti sa katiso go tlisitse ditharaano le ditshenyegelo tse di fetang melemo ya katiso le ditefo. Sotlhe se patlisiso e se bontshang gore bathapi ba tseela maitemogelo a tiro kwa godimo go feta mofuta wa ditifikeiti tsa katiso o o dirang mo maemong a. Ka jalo dira maitemogelo a tiro gore a nne le bokao, go netefatsa gore a oketsa go thapiwa.

³ Tshireletso ya loago e tlhalosiwa e le thulaganyo e e tlhomameng thata ya ditsenogare tsa setshaba tse maikaelelo a tsona e leng go fokotsa dikotsi tsa loago le ikonomi, ditlalelo, go se akarediwe le go amoga batho bottle le go tsamaisa kgolo e e lekalekanang. Ditiro tse tlhano tsa tshireletso ya loago mo Aforikaborwa, jaaka di tlhalositswe mo NDP ke:

1. Tshireletso: ditekanyetso tse di tsentsweng go boloka matshelo le go fokotsa kamogo
2. Thibelo: Preventative: Ditrhomamisa ikonomi tse di batlang go fokotsa ditlalelo
3. Tlhatlhoso: oketsa bokgoni jwa batho, ditshaba le ditheo go nna le seabe mo karolong tsotlhe tsa tiro
4. Phetolo: ditekanyetso tsa kaboseša go lwantsha go se lekalekane le tlalelo
5. Tlhabololo le thagiso: kgonisa bahumanegi go fitlhelela ditshono tsa loago le ikonomi, rotloetsa tlhabololo ya ikonomi ya selegae le go oketsa ditsela tsa tsona tsa go di dirisa.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- c. DPWI gammogo le mafapha a mangwe a 8 (go akaretsa Kantoro ya ga Poresidente) e konoseditse MOU o o tshegetsang Tsela ya Bosetšhaba ya Tsamaiso e e tlhamilweng gajaana e e amanang le Itshimololelo ya ga Poresidente ya Thapo ya Baša (PYEI). PMN e sololetswe go nna le seabe se se botlhokwa se se tshegetsang ditsela tsa batho ba ba ša. E ka nna le seabe mo go tshegetseng mekgwa e e siameng le e e senang bofitlha ya patlo. Itshimololelo e e tshwanetse go amogelwa ka tsela e e tswaleditsang ditsela tsa boiphediso le tekelelo ka bobedi ka tshupo e e senang bofitlha ya patlo e e tlhalositsweng mo Maemong 4 a Pholisi.
- d. Gore tiro nngwe le nngwe e siamelwe ke go nna PEP, mo setlhopheng se sa tshireletso ya loago, mo tsereganyong e e dirang ya tiro kgotsa tswako ya tsona di le pedi, palotlase ya nako ya yona e tshwanetse go nna dikgwedi di le tharo fela e ka nna dikgwedi di le pedi tsa paka e e fetogang. Se se tla tlhoka gore EPWP e gololwe mo ditotweng tsa yona tsa gajaana, gonno e tla fokotsa palogotlhe ya dipalo. Gore itshimololelo e e dirisiwe ka botlalo, DPWI, ka bolekane le Bobolokelo jwa Bosetšhaba, PMO kwa Kantorong ya ga Poresidente, DFFE, DSD le DCOG: di tshwanetse go:
- Sekaseka kutlwalo ya katlanegiso ya pholisi e, e e tlhotlhonisang tekanyo le boleng jo bo siameng le jo bo sa siamang.
 - Dira dikatlanegiso tsa ka moo se se ka dirisiwang ka teng go ralala maphata le manaane, kgotsa mo go dirang teng.

Go na le mefuta e metlhano ya ditsenogare tse di dirang tsa pholisi ya tiro tse di ka tlhatlhobiwang:

- Go katisediwa tiro go go ikaevelang go tokafatsa tlhagiso le thapego ya batho. Santlha, katiso e botlhokwa fela, ga go a tshwanela go nna le katiso ka ntlha ya katiso. Mokgwa o o totlweng thata mo katisong e maikaeleo a

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Yona e leng nyalyano e e botoka ya tatiso e e dirang thulaganyo ya SETA le go netefatsa gore fa katiso e ikaeleta go oketsa thapego, go na le tsela ya nnate e e golagantsweng le topo ya tiro. Se se kaya nyalyano le lephata le e seng la puso kgotsa ka ditshono tsa boiphediso. Ditshono tsa katiso le tsona di a tlhathhobiwa mo diSMME.

- Katiso ya dipalediwa tse di totobetseng (katiso e e dumelletseng) kgotsa katiso ya mo tirong e maikaelelo a yona e leng go oketsa bokgoni jwa banna le seabe, go thapega ga bona mo isagong le ditshono tsa bona tsa go fitlhelela thuto go ya pele, katiso ya tiro kgotsa go thapiwa. Go katisediwa tiro e e teng-gantsi ke mofuta wa go katisiwa mo tirong - ke setlapele, go netefatsa dipholo tse di nang le boleng le gore batho ba bona tshono ya go dirisa bokgoni bongwe le bongwe/katiso e ba e boneng.
- Manaane a dithotloetso tse e seng tsa puso. Fa EPWP e sa tlamele diketleetso ya tefo ya lephata la poraefete, e tlamela ketleetso ya tefo go diNOP tse di dirang mo lephateng le e seng la puso. Ketleetso ya tefo e tlhagisitswe go rotloetsa tiro ya mefuta e e maatla le go godisa manaane a a ka ga setshaba. Manaane a a ka boelediwa go netefatsa gore a dirisiwa ka nonofo mo ditshonong di le dintsi tsa tiro ka moo go kgonegang ka teng.
- Sekaseka, lebelela seša, rulaganya le tlhabolola nngwe le nngwe ya manaane a 24 a gajaana a EPWP go ya ka phitlhelelo ya ona ya mailthomo a a latelang a kakaretso le go tlhomamisa gore a tshwanetse go ntsifadiwa, rulganngwa seša kgotsa go tswalwa:
 - Go dira manaane setlapele mo tlholo ya ditiro e le maike misetsomagolo teng, go tota ditshono mo tlhatlhoso le kutlwalo tse di nang le bokao di ka fitlhelelwang teng
 - Tsamaiso e e nonofileng ya lenaane e e lebeletseng thebolo e e tlhotlhwa tlase ka selekanyo, dipholo tse di nang le boleng, go ithuta ga balekane le tebelelo le tshekatsheko tse di nonofileng.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
- Tlhatlhobo gore a manaane a santse a fitlhelela maitlhomo a magolo a mararo a EPWP, a e leng phokotso ya khumanego, go samagana le go se lekane le go fitlhelela tlholo ya ditiro e e tlhotlhwa tlase, e e tswelelang.
 - A manaane a lekanyetsa ditiro tse di maatla tsa tiro mme fa go le jalo, ke mekgwa efe ya boitlhamelo e e dirisitsweng, fa e le teng? Boitlhamelo bo ka tsenngwa jang go thusa monna le seabe?
 - Ntlha ya tsweletso e e tla latelwang ya Lenaane le le boletseng go obamela Patlo le Tlhopho le Tshekatsheko le ditekanyetsa tsa Pegelo e e ka ga Bosupi tsa Maemo a No. 4 a Pholisi. Se se tshwanetse go akaretsa tekanyetsokabo e e tla dirisiwang mo Lenaaneng go tlhabolola Thulaganyo ya Maemo a No. 4 a Pholisi ya dingwagatlotlo tsa 2022/23 le 2023/24 tse di tla kgonisang tlhamalalo.
-
- Ditirelo tsa bokgoi jwa patlo ya tiro tse di tlamelang kaelo ya pelediwa le ditirelo tsa thapo. Tlamelo ya ditsela tsa boiphediso tsa banna le seabe ka go fetolela banna le seabe mo tirelong ya puso kgotsa ka bolekane jwa lephata la poraefete. Dikai tsa manaane a mangwe ao, di akaretsa:⁴
 - Lenaane la Bosetšhaba la Baapei ba Baša;
 - Lenaane la Bosetšhaba la Tirelo ya Baša (NYS);⁵
 - Lenaane la Tlhabololo ya Gale ya Bana (ECD);
 - Lenaane la Tlhokomelo ya mo Gae le ya Setšhaba (HCBC);
 - Lenaane la Tlamelo ya Ditsela; le
 - Lenaane la Tiro ya Molelo

⁴ Seabe sa Ditirelo tsa Thapo tsa Aforikaborwa (ESSA) se a sekasekwa mo tsweletsong e

⁵ NYS e tla tlhabololwa kgotsa go rulaganngwa seša go thusa barutwana ka go bona maitemogelo go fetsa dikwalo tsa bona

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

7.2. Maemo a No.2 a Pholisi ya EPWP: Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane

7.2.1. Maemo a Pholisi No. 2: Tlhalositswe

Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane o rulagantswe, mokgwa o o ka ga maikemisetso o bogolo o a dirisiwang mo manaaneng a bosetshaba, porofense le mmasepala, o o lebeletseng mo ditharabololong tsa thebolo ya tirelo.

Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane, ka tshwaragano le tirisanommogo ka balekane ba ba farologaneng diporojeke tse di farologaneng di ka tlhagisiwa go lebelela mathata a a totobetseng a thebolo ya tirelo go dirisiwa dikaelo tsa EPWP. Mokgwa o o akaretsa tse di latelang:

- Lephata la puso le supa polelo ya bothata ya thebolo ya tirelo le go tlhatlhamolola ntlha e le lekang go e rarabolola (Dikai di le pedi di tlametswe).⁶

⁶ Sekai sa ntlha ke mo mmasepala o tsenyang Setlhophpha sa Basadi sa Paakanyo ya Ditsela se se simololang itshimololelo ya Lenaane la EPWP go lekelela kgopoloe. Polelo ya bothata e ne e le gore go ne go le boima go tsenya basadi mo tikologong eo ya tiro ka ntlha ya mabaka a a farologaneng. Basadi ba ne ba thapilwe mo EPWP go fitlhelela bokgoni jotlhe mo setlhopheng sa paakanyo ya ditsela-gtoga go molebeledi go fitlha go modiri mme ba ne ba katisiwa.

Mmasepala o supile ditshono tsa ditiro mo Lefapheng la Ditsela go nna le Setlhophpha se le sengwe sa Basadi Bokokoanyetso bongwe le bongwe. Basadi ba tshwanetse go dira kopo fa ba fetsa go tsenela Lenaane la EPWP dikgwedi di le robongwe go tshwanelwa ke go thapiwa leruri.

Lenaane le le nnile tiro e e siameng mme le ka dirisiwa mo phontsong nngwe le nngwe ya tlhabololo. Le dirisitswe mo Ikonoming ya Mawatle, Metsi le Bophepa, jj.

Lenaane la bobedi le le ka ga Maitlhomo ke fa mmasepala o ne o batla go lekelela gore a ditlabakelo di fitlhelelwka botlalo (le akaretsa batho ba ba nang le bogole) ka go nnile le dingongorego di le dintsi go tsa mo setshabeng sa PWD le go nnile peomolao e ntshwa.

Mmasepala o dirile Lenaane le le thapang ba ba nang le bogole (PWD) gammogol le bathusi ba bona. O tsentse gape dipalangwa le batlhankedibba boitekanelo le polokesego ya mo tirong go laola lenaane. Se se ne sa diriwa ka ditekanyetso tsa EPWP.

Thuno ya ditlabakelo tse di farologaneng le ditheo tsa mmasepala e dirilwe mo maemong a gajaana le se se tlhokang go baakanngwa go ya ka tiriso ya Dikaelo tsa PWD, setlhophpha sengwe le sengwe.

Diphitlheleo tse di tseilweng le go fetolelwa mo bukaneng ke Setlhophpha sa Tebelelo le go ithutiwa le Foramo ya PWD pele ga se dirisiwa ke Mmasepala jaaka Thulaganyo ya Tiro.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- Ntlha ya kgwebo e e akaretsang ditshono tsa EPWP tsa tiro, dikabo ka lephata la puso, tse e tla nnang diketleetso kgotsa di tse di tsenyang boleng di tla tlhagisiwa le go romelwa.
- Tshikinyo e baya ntlha e e totobetseng e e leng ka ga dipholo. Fa tebelelo ya ntlha e setse e dira, tlholo ya ditiro le phokotso ya khumanego.
- Se ke mokgwa o o ka ga topo go fapaana le o o ka ga thebolo, o o leng botlhokwa mo tsweletsong ya porojeke le tlholo ya ditiro di tshwanetseng maikemisetso.
- Maikaelelo a Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane ke go tloga mo maitemogelong le mo manaaneng a a tswang mo maphateng a mangwe a puso le ka moo a samaganeng le mathata a a rileng a thebolo ya tirelo, ka maikaelelo a go tlhagisa ditiro tse di siameng ka nako go beeletsa mo maphateng a a supilweng, ditiro tsa tlhagiso le go rotloetsa tsweletso le go nna mong wa ditiro ka ditshaba.

7.2.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata

EPWP e abelana mo go samaganeng le khumanego, botlhokatiro, go se lekalekane le tlhaelo ya bokgoni, fela maphata a puso a dirile nngwe le nngwe ya dikarolo tse setlapele ka go farologana, go go sa tshwaneng le Tumalano ya Kopano ya Lefatshe ya Kgolo le Tlhabololo ya 2003 (GDS), e e tlhalosang gore:

"Diporojeke tsa EPWP di tshwanetse go diriwa go tlamela banna le seaba ka karolo e nnye ya katiso le maitemogelo a tiro, tse di tla oketsang bokgoni jwa bona go nna le boiphediso mo isagong. Diporojeke tseo di tshwanetse go nna dikgolo go lekane go nna le kutlwalo e e botlhokwa mo tirong le mo tshwaraganong ya loago, bogolo go baša, basadi le bahumanegi ba kwa magaeng. Manaane mangwa mo EPWP a tla tsaya mofuta wa Lenaane la Bosetšhaba la Tirelo ya Baša".⁷

⁷ Tumalano ya Kopano ya Kgolo le Tlhabololo ya 2003

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane mo EPWP o lebeletse thata boiphediso jo bo tswelelang jwa bannna le seabe mme go ya pele o lebelela thata mo go boneng tse di lekanang le madi ka boleng mo pusong, ka EPWP e nna peeletso mo pusong, e tlhola ditiro le go rebola ditirelo tse di tlhokegang thata.

Maemo a No. 2 a Pholisi: Mokgwa o o ka ga Maitlhomo a Lenaane, o tlhatlhamolotswe ka dikarolo di le tharo tse di farologaneng. Dikarolo di ka dirisiwa mo manaaneng a a farologaneng, fa fela Moetleetsi wa Porojeke a tlhalosa ka totobalo kwa tshimologong dipholo tsa thebolo ya tirelo le go lekanyetsa ditiro tse di akantsweng tse di tlhodilweng. Pele ga go tlhatlhamolola dikarolo, le fa go ntse jalo, go tlhokwa go gatelelwya gore Mokgwa o o atlege go tlhokega kgokagano e e maatla, ya tirisanommogo jaaka go kwadilwe mo 7.2.3 fa tlase, ka thulaganyo e e ka ga modirisi le ka ga tshedimosetso tse di kwadilweng mo Maemo a 4 a Pholisi.

7.2.3. Kgokagano le Tebelelo tsa Mokgwa wa Lenaane

Mokgwa o o tlhoka kgokagano e e maatla le tebelelo tse di tla diriwang ke Lekala la EPWP kwa DPWI, go rotloetsa tirisano gareng ga baamegi ba ba farologaneng, supa ditshimega tsa manane a a farologaneng go ralala Maphata, dirisa dipholisi tse di teng le go netefatsa kutlwano ya tiriso ya didirisiwa tse di teng le tebelelo e e oketsang maatla.

Lekala la EPWP gape le tla tswelela go rwala maikarabelo a tebelelo mme ka jalo le tla nna motlhokomedi wa thulaganyo e e ka ga tshedimosetso le tebelelo le tshekatsheko, gammogo le thulaganyo ya kitso ya tsamaiso, e e tla akarediwang mo Letlhomesong le le ka ga Maitlhomo.

DPWI, gammoog le Maphata a Puso le tla tlhoma dikamano go ya pele le balekane ba puso le ba eseng ba puso, fela go sa lekanyediwa go, diSETA, DHET, TVETS, Ditheo tsa Puso le lephata la poraefete, go oketsa dintshwa tse di totilweng tsa katiso le dipholo mo go kgonegang teng.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Letlhomeso le le ka ga Maitlhomo, le le akaretsang tiriso ya diparameta le tla tlhoka go obamelwa ke Bagokaganyi ba ba farologaneng ba Lephata le Diporofense, ka jalo go netefatsa kobamelo e e tshwanang ya Kaelo ya Tona le ka dikaelo tsa ntsifatso, go bolela di le pedi. Letlhomeso le gape le tla tlhoka go dirisiwa ke maphata a a dirisang a puso.

7.2.4. Thebelo ya Tirelo e e ka ga Maitlhomo ya EPWP

Ditshikinyo di ka akaretsa didirisiwa, tikologo, maphata a loago le a e seng a puso, a otlhe a tla tlhokang go, ka mokgwa o, rebola dipholo tsa lenaane le tse di nang le boleng.

- Polelo ya bothata ya thebolo ya tirelo e tlhomamisiswe, gammogo le maitlhomo a a supilweng le dipholo tse di sololetsweng, go akaretsa dilo tse di lekanang le tlhotlhwa le poelo e e siameng mo peeletsong.
- Ditotwa tsa tlholo ya tiro di tla tlhomamisiwa ka ponalo e e ka topo le go amana le thebolo ya tirelo ya lephata le dipholo. Se se tla akaretsa bokanakang jo bo tlhogegang jwa tlholo ya ditiro, katiso - mofuta le bokanakang jo bo tlhogegang - le phetiso ya bokgoni, le tsweletso ya go dira dilo tsa fa gae go go ka dirang gore go nne le ditshono tsa tiro go ya pele, jj.

Ditekanyetso tse di tlhalositsweng fa tlase di tla dirisiwa mo Lenaaneng la EPWP le le ka ga Maitlhomo:

1. Manaane a a golaganeng le phitlhelelo ya e le nngwe kgotsa go feta tsa ditlapele tse supa tse di botlhokwa tsa bosetšhaba, gape di supilwe mo dithulaganyong tsa lefapha, porofense kgotsa SOE tsa Togamaano (SP) le Dithulaganyo tsa Tiragatso tsa Ngwaga (APP), kgotsa Dithulaganyo tse di Tshwaraganeng tsa Tlhabololo tsa mmasepala (IDPs) le Dithulaganyo tsa Thebolo ya Tirelo le Thebolo ya Tiragatso (SDBIP).

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
2. Leano la EPWP la Kgwebo le ka nna le thulaganyo ya pakatelele ya tiriso ya tlhomo fela thotloetso ya tekanyetsokabo e tshwanetse go nna ya MTEF, ka tlhopho ya go ntšhwafatsa, go ya ka kobamelo ya peomolao.

7.2.5. Ntlha ya EPWP ya Lenaane la Kgwebo

EPWP e tlhoka go tshegetsa phitlhelelo ya go samagana le dikgwetlho di le tharo tsa khumanego, go se lekalekane le botlhokatiro. Lenaane la EPWP le le ka ga Maitlhomo la Ntlha ya Kgwebo ka jalo le tlhoka go supa ka moo Lenaane le tla samaganang le dikgwetlho di le tharo ka teng, tlamela maitlhomo a a lekanyediwang le ditotwa tsa dipholo tsa thebolo ya tirelo le dipholo tsa tlholo ya ditiro.

Palotlase ya dikarolo tse di tla akarediwang mo Lenaaneng la Ntlha ya Kgwebo ya EPWP, e akaretsa tse di lateng:⁸

Dintlha tsa Ntlha ya Kgwebo ya Porojeke ya Lenaane le le ka ga Maitlhomo

1. Dikaelo tsa Mekgwatsamaiso ya Tiriso ya Mokgwa wa Lenaane la EPWP o o ka ga Maitlhomo
2. Thulaganyo ya Porojeke le Nako
3. Maitlhomo a a Totobetseng, gape a a Lekanyediwang (maitlhomo a thebolo ya tirelo le maitlhomo a a amanang le one a tiro. Se se tla tlhomamisa ntlha yotlhe ya tshimololo ya Mokgwa wa Lenaane)
4. Ditotwa tse di Tshikintsweng le Dipholo ka Maitlhomo (thebolo ya tirelo le tlholo ya ditiro)
5. Thulaganyo ya Didiriswa le Dipotso tse di Botlhokwa tsa Togamaano

⁸ **Ntlha ya Tiro ya Lenaane la EPWP** ga e a tshwanelo go feta ditsebe di le 15, ka tshedimosetso yotlhe e e bothokwa e e tla romelwang mo karolong e kgolo ya Pegelo.

- Dimametlelo di ka tlamelwa fela di tshwanetse go lekanyediwa. Fa Mametlelelo e ka neelwa, go tshwanetse go kaiwa ka totobalo mo Ntlheng ya Tiro, le go kwadiwa mo Tsebeng ya Tshupane.
- Tshedimosetso yotlhe e tshwanetse go nna maleba mo porojekeng e e totobetseng mme e tshwanetse go lekanyediwa le go netefadiwa.
- Matlotlo, dipalopalo, dipalo le dinomoro di tlhoka go nepagala.
- Dikgopololo tsotlhe le tse go ikaegilweng ka tsona di tshwanetse go tlhalosiwa mo Ntlheng ya Tiro.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- *Di ka dirwa ka tlhotlhwa-tlase?*
 - *Di ka dirwa ka bontsi?*
 - *A maitemogelo a tiro a tlholo ditsela mo ditshonong tsa tiro?*
 - *A go na le bokgoni jo bo tlhogegang jwa tsamaiso go rebola dipholo tse di nang le boleng?*
 - *A e ka tlholo boleng jo bo nang le bokao jwa loago?*
 - *E ka tshwantshanngwa jang le ditlhopho tse dingwe tsa thebolo ya ditiro tsa puso?*
6. Thlhomamisa letlhomeso la ditsela tsa kalogo go badiri ba EPWP ba ba kgonang go tswelela (kgotsa go aloga) ka dikgato, e ka nna ka maitemogelo a tiro, katiso, tumelelo kgotsa go fitlhelela bokgoni jo bo farologaneng
 7. Thulaganyo ya Tsamaiso ya Matlotlo ya MTEF
 8. Thulaganyo ya Taolo ya Kotsi

7.2.6. Katiso le go Neelana ka Bokgoni

Ka Mokgwa wa Lenaane, EPWP e tshwanetse go akaretsa katiso, e seng e le pateletso fela e le botlhokwa, go kgontsha boiphediso jo bo tswelelang jwa banna le seabe. Ditekanyetso tse di latelang di tla dirisiwa mo katisong:

1. Go ikaegile ka tiro le bokgoni jo bo amanang le yona bo jo beilweng, tlhopho ya tumelelo kgotsa netefaletso e e amanang le katiso e tshwanetse go dirisiwa. Se se oketsa boleng mo peeletsong e puso e e dirang mo mothong (sengwe se se lekanang le madi ka boleng) gape se ka kgontsha motho go dirisa tumelelo mo ditshonong tsa isago tsa tiro. Fela, se ga se pateletso.
2. Temogo e tshwanetse go neelwa dimojule ka thuto ka inthanete, e le karolo ya katiso ya dikgono tsa botshelo (ka setlhogo sa mojule wa thuto ka inthanete), le go tlhagelela ga bona mo bokgoning jwa inthanete. Mo lefatsheng la gompieno se se botlhokwa mme EPWP e tla tlhoka go tlwaela mokgwa o go ya pele ka re ka se tseye gore monna le seabe mongwe le mongwe o tla bona diforomo tse di tlwaelegileng tsa katisitso mo lefelong.
3. Katiso ya mo tirong e tlhoka go amogelwa le go rekotiwa.
4. Nako e e lekaneng e tshwanetse go dirwa mo mojuleng wa EPWP go kgontsha katiso.

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng... mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
5. Hisetori e senotse gore go nnile le tlhaelo ya bakatisi. Mosimolodi wa Lenaane la EPWP o tlhoka go batla ditlhopo go dirisa ditekanyetsokabo tsa bona tsa katiso go katisa badiri, go ba kgontsha go dira katiso mo tirong;
 6. DPWI e tla tlhoma dikgokagano mo setheong sa katiso le go tlamela ditshono go kgontsha badiri go fitlhelela katiso go ya pele ka tlhopho ya katiso e e dumelletseng ya SETA, fa e leng teng.
 7. Ditlhoko tsa katiso di la lomamisiwa mme ga di kitla di nna tsa tsamaiso, fa go kgonegang teng le go rotloetsa go diriwa fa gae le maatlafatso ya badiri ba katiso ba ba golang.
 8. Sekao sa go neelana ka matlole sa mofuta o wa tharabololo ya EPWP se tla tsamaelana le tharabololo e e kgonegang ya tiro ya pakatelele le lefapha, porofense, mmasepala kgotsa SOE.
 9. Fa go kgonegang teng, diporojeke/manaane a tla rulaganngwa go akaretsa katiso e e siametseng maikemisetso le matlole a katiso a tla neelwa ke lephata le le dirisang.

7.3. Maemo a No.3 a Pholisi ya EPWP: Sekao sa PEP sa go Neelana ka Matlole le Sedirisiwa sa Tsamaiso

7.3.1. Maemo a Pholisi a No. 3 a Tlhalositswe

Tebelelo ya Maemo a 3 a Pholisi e mo matloleng otlhe a PEP. E tlhoka gore dikabo tsa tlhamalalo tsa matlole a PEP dirisiwa ka nonofo e seng fela go abelana mo tlholong ya ditshono tsa ditiro gape mo ditshonong tsa ditiro tse di ntsifadiwang le phokotso ya khumanego le mo go se lekalekaneng ga loago go samaganwa le tsona ka go lebelela seša mo mokgweng wa Lenaane o o ka ga maitlhomo.⁹

⁹ Dikabo tsa matlole tse di tlhamaletseng tse di kailweng di akaretsa:

- Matlole a CWP
- Thotloetso ya Tikologo ya Bosetšhaba le Mafapha a Lephata la Setso
- Tshireletso ya Tikologo le Manaane a Mafaratlhatlha (EPIP)
- Taolo ya Didirisiwa tsa Tlhago (NRM)
- Thulaganyo ya ga Poresidente ya Tlholo ya Ditiro (PES)
- Thuso e e Tshwaraganeng ya Mmasepala
- Ketleetso ya Ditefo ya NPO
- Thuso e e Tshwaraganeng ya Porofense

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Go ya pele, Šere e e Lekalekanang e e abelwang Diporofense le Dimmasepala, dikabo tse di tlhamaletseng tsa matlole kwa Mafapheng a Bosetšhaba le dithuso tse dingwe tseo tse di jaaka Thuso ya Didiriswa tsa Mmasepala (MIG), Thuso ya Tlamele ya Diporofense (PMG), Thuso ya Tlhabololo ya Manno a Ditoropo (USDG), Thuso ya Tlhabololo ya Gale ya Bana (ECDG) le Thuso ya Tsosoloso ya Ditheo tsa Boitekanelo (HFRG), di tshwanetse go dirisiwa ka nonofo le go ntsifadiwa. Se se tla abelana mo phokotsong ya khumanego le go samgana le go se lekalekane ga loago ka go tebeleloseša ya mokgwa wa lenaane o o ka ga maithlomo.

Ka ntlha ya mathata a ikonomi a naga ya rona e leng mo go ona, ga go kitla go nna "tiro jaaka gale" mme ka jalo rotlhe, dikarolo tsotlhe tsa puso le dikabo tsotlhe tsa matlole, e seng fela tseo tse di dirilweng ka totobalo mo PEP, di tlhoka go dira setlapele tlholo ya ditiro, phokotsa ya khumanego le paakanyo ya ikonomiboago.

7.3.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata

Mo dintlheng di le dintsi go na le kgaogano gareng ga maikaelelo a pholisi le kabu ya matlole. Fa matlole a fetsa go abelwa lephata la puso, kwa ntle ga fa go na le mekgwa e e totobetseng ya tshiamelo, bothati jwa tebelelo ga bo na taolo ya boleng jwa tshenyegelo ya kabu.

go neelana ka sekai se le sengwe sa DPWI, le fa DPWI maikarabelo a yona e leng tebelelo le kgokaganyo ya EPWP, tekanyetsokabo ya tlholo ya ditšhono tsa ditiro e e begilweng ke ya maphata a tiriso. DPWI ga e na taolo mo metswedding ya matlotlo kwa ntle ga dithuso tsa dithotloetso le Kettleetso ya Ditefo ya NPO, e e abiwang mo Tlhophong ya DPWI go fetisediwa kwa maphateng a mangwe a puso. Tebelelo ke bogolo ka bokgoni jwa go tshwara matlotlo ka go se obamele Molao

-
- Thuso ya Porofense ya Lephata la Loago

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

wa Kgaoganyo ya Lotseno. Thuso ya thotloetso le ketleetso ya ditefo ya NPO, fela, ke 11% ya palogotlhe ya tshenyegelo ya EPWP.

7.3.3. Tlhoko ya sedirisiwa sa neelano ya matlotlo sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso

Sedirisiwa sa PEP sa Neelano ya Matlole le Sedirisiwa sa Tsamaiso ke tiriso ya Mokgwa wa Lenaane o o ka ga Maitlhomo jaaka go tlhalositswe mo Maemong a No.2 a Pholisi mo Matloleng a PEP.

Maemo a No. 3 a Pholisi a itsise Sedirisiwa sa PEP sa Neelano ya Matlole le Sedirisiwa sa Tsamaiso tse di kgontshang tebelo e e boleng e e tlhokegang kwa tshimologong le kgokaganyo mo tsweletsong ya PEP e e se kitlang e kgontsha fela komabelo e e maatla ka DPWI gape le Lephata - le Bagokaganyi ba Diporofense fela, se se botlhokwa thata, kgontsha manaane a a farologaneng go nna, fa go kgonegang teng go ntsifadiwa bonolo.

Sedisiwa sa PEP sa matlole le Sedirisiwa sa Tsamaiso di kgontsha DPWI, gammogo le Lefapha la Matlotlo, PMO kwa Kantorong ya ga Poresidente, DFFE, DSD le DCOG di se lebelele fela gape go netefatsa gore go na le kobamelo e maatla e e tla gore go nne le go rwala maikarabelo go go boleng le go go lekanyediwang ka bobedi mo thebolong.

Go dirisa Sedirisiwa sa Matlole sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso go tla oketsa go rwala maikarabelo mo matloleong otlhe a PEP le go dira gore go bonale thata ka moo maphata a puso a dirisang ditekanyetsokabo ka teng, fa go kgonegang teng. Ka tsweletso ya gajaana tse tsotlhe ga di kgonege.

7.3.4. Ditekanyetso tsa Sedirisiwa sa Matlole a PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso

DPWI gammogo le, Lephata la Matlotlo, PMO mo Kantorong ya ga Poresidente, DSD le DCOG, e tla tlhoma setlhophya sa Tiro sa Thekinikale sa Sedirisiwa sa Matlotlo sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso mo matloleng otlhe a PEP. Dipholo tsa

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

setlhophpha sa Tiro sa Thekinikale (mekgwa e e konoseditsweng) di tla romelwa kwa diMINMEC tse di farologaneng tse di kailweng mo Maemong a 6 a Pholisi, go tshegediwa ka ngwaga gape gore e rebolwe la bofelo ke PEP-IMC, pele ga tiriso.

Fa mekgwa e setse e robotswe ke PEP-IMC, matlole a tla abiwa ka tshwanelo. Tsweletso e e tla tsenya Mokgwa wa Lenaane o o ka ga Maitlhomo, o maphata a tiriso otlhe a tlhokang go o latela, go sa kgathalesege gore ke lephata le a leng go iona kgotsa ke motswedi ofe wa matlole a tswang mo go ona.

Sedirisiwa sa Matlole sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso sa Setlhphha sa Tiro sa Thekinekale di tla, gareng ga tse dingwe, rwala maikarabelo a go:

1. Tlhagisa setlhophpha sa dikaelo tsa ditiro tsa Sedirisiwa sa Matlole sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso, ntsifatso ya diporojeke le manaane, ditekanyetso tse di dirang, diporotokolo tsa tiriso, jj.
2. Go tlhomamisa setlhophpha sa tiragatso, matlotlo, tebelelo le tshekatsheko, mekgwa ya tiriso le pego e e tlhokegang go tsenya mokgwa wa lenaane o o ka ga maitlhomo le o o tla dirang theo ya dikabo tsa matlole.
3. Go maatlafatsa mekgwatsamaiso ya matlole le mathomeso a tokafatso ya dikaelo tsa tebelelo ya tiragatso go tshegetsa phitlhelelo ya dipholo tse di botoka.
4. Ditekanyetso tse dingwe tse di dirang di tshwanetse go obamelwa gape tsotlhe di tshwanetse go obamela Molao wa Tsamaiso ya Matlotlo a Puso (PFMA), No1 wa 1999, jaaka o tlhabolotswe le Molao wa Tsamaiso ya Matlole a Mmasepala (MFMA, No 32 wa 2000).

7.3.5. Ditekanyetso tse di dirang tsa Sedirisiwa tsa Matlole sa PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso

1. Boleng jwa madi jo bo siameng - Dintlha tsotlhe tsa Kgwebo tsa Lenaane la EPWP le le ka ga Maitlhomo tse di rometsweng mo Sedirisiweng sa Matlole

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

sa PEP le Sedirisiwa Tsamaiso di tlhoka go netefatsa gore di dirisa metheo ya boleng jwa madi ka go dirisa ka nonofo go dirisa madi ga puso mme ka nako eo ntsifatsa tlholo e e tswelelang ya ditiro.

2. **Bolekane** - go dira bolekane gareng ga lephata la puso, lephata la poraefete le/kgotsa baagi, go dirisa didirisiwa tse di teng ka nonofo le go dirisa ditshono tsa selegae tsa loago, ikonomi, tikologo le setso, mo nakong ya dikgwetlho tse dikgolo tsa ikonomi e kgolo. Bolekane jo bo tlhoka go tlhomiwa ka tsweletso ya Tsamaiso ya Loago le go kwadiwa mo Ntlheng ya Tiro ya Lenaane le le ka ga Maitlhomo la EPWP, go akareditswe Thulaganyo ya Matlotlo.

7.4. Maemo a 4 a Pholisi ya EPWP: Thulaganyo ya EPWP e e ka ga Modirisi, e e ka ga Tshedimosetso

7.4.1. Maemo a Pholisi No. 4 a tlhalositswe

Maemo a No. 4 a Pholisi ke a a botlhokwa thata ka gore a botsa potso - goreng puso e dirisa nako e kana le maiteko mo EPWP le gore re direla bo mang se? Ke ka ga bahumanegi le batho ba ba sa direng le go tlhola ditshono tsa tiro tse di tokafatsang boleng jwa matshelo a bona mme ka nako e le nngwe puso e ka dirisa ka nonofo madi a puso e a dirisang go fitlhelela thebolo e e nang le bokao ya ditirelo.

Maemo a No. 4 a Pholisi a tsenya dikarolo di le pedi tse di botlhokwa mo thulaganyong ya gajaana ya tebelelo le tshekatsheko e e teng kwa DPWI. Ya ntlha ke tsamaiso ya kitso mo go nang le kgolagano gareng ga Thulaganyo ya EPWP ya Tebelelo le Tshekatsheko mo ditlhopheng tse dingwe tsa tshedimosetso e e ka ga badiri kwa lefapheng la Tiro le Badiri. Se ga se kitla se atolosa fela ditshono tsa ditiro go bao ba ba sa direng fela gape go letlelela bo batla ditshono tsa tiro.

Maemo a 4 a Pholisi a tlhoka gape peeletso ka DPWI, ka therisano le maphata a puso, mo Mojuleng wa Modirisi o o tla kgontshang Modiri mongwe le mongwe wa

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

EPWP go kgona go nna le ID ya EPWP e e tshwanang e le nngwe e e ka nnang le hisetori ya ditshono tsa tiro.

Kgato ya ntlha e tla nna go dira tsweletso ya go lomamisa le go kopanya dithulaganyo tse di farologaneng tse di setseng di le teng, go netefatsa gore ga go na sebedi le gore go na le diikonoi tse nang le tlhagiso e e nonofileng. Se se botlhokwa thata ke Thulaganyo ya Lefapha la Tiro le Badiri (DEL) ya Batho ba ba Batlang Ditiro ya Aforikaborwa (ESSA).¹⁰

7.4.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata

Le fa go na le Letlhomeso la Tebelelo le Tshekatsheko ka palo ya maitlhomo a a rateng, jaaka go tlhalositswe fa tlase, fela ga a ise a diragadiwe:

- Tswelelopele ya tiriso ya tebelelo le pego le go sekaseka kutlwalo ya lenaane go ba ba sa direng le ditshaba tsa bona;
- Lekanyetsa kutlwalo mo matshelong a banna le seabe, ka dikutlwalo tse e seng fela tsa lotseno fela gape ka go nna le seabe ga bona mo tirong;
- Lekanyetsa ditshaba le mafelo a dimmasepala go ya ka dithoto le ditirelo tse di rebolwang ka manaane a EPWP; le
- Go tlhomamisa boleng jwa manaane a EPWP mo ikonoming ka kakaretso, tikologo le loago, go akaretsa go lekanyetsa dipolo tsa go beleetsa mo, kgotsa go neela manaane a a farologaneng matlolo a EPWP kgotsa maphata.

Bothata jo bogolo ke gore thulaganyo ya pego ga e a golganngwa le thulaganyo ya eleketeroniki, e e ka ga tshedimosetso e e lebeletseng modirisi mme e le tsweletso ya patlo. Mangwe a mabakamagolo a se a akaretsa:

¹⁰ Mmatlatiro le kwadiso ya tshono mo thulaganyong ya Ditirelo tsa Thapo ya Aforikaborwa (ESSA): Lefapha la Tiro le Badiri le na le thulaganyo ya eleketeroni ya go tshwantshanya bokgoni jwa mmatlatiro le ditlhokego tsa tiro, thulaganyo ya Ditirelo tsa Tiro ya Aforikaborwa (ESSA). Babatlatiro ba ka ikwadisa dintla tsa bona tsa sebele, bokgoni, borutegi le maitemogelo a tiro mo ESSA. Bathapi ba ka kwadisa ditshono tsa bona tsa tiro le tlhabololo ya bokgoni mo ESSA.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng... mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

- Ga go na thulaganyo e e mo bogareng, e e kopaneng gape e bulegile go batla badiri ba EPWP. Se ke ka ntlha ya gore PEP e bona matlole mo metsweding e mentsi.
- Go se tlhomame mo patlong ya banna le seabe.
- Tlhaelo ya bosenangbofitlha.
- Mekgwa e e tla golaganngwang le diporofaele tsa badirisi le mo ditekanyetsong tse dintshwa go dumalanwe ka yona gareng ga Morunikakaretso (AG) le DPME>

Gape, go na le tlhoko ya go sekaseka ditlhopho tse di ka ga modirisi, segolobogolo ka tlhoko ya go ntsifatsa ditshono tsa tiro. Se ka nako e le nngwe go amogela gore mangwe a maphata a puso a na le mathata a matlotlo fela ka nako e le nngwe se ga se a tshwanela go baya monna le seabe wa EPWP mo kotsing.

7.4.3. Thulaganyo e e tshwanang e le nngwe ya ID ya EPWP

Ka thulaganyo ya eleketeroniki, e e runegang e e leng ka ga modirisi, ga se fela gore go tla kgonega ka tebelelo e e feletseng, tshekatsheko le pegelo e e tlhomameng e e ka ga bosupi, e e leng karolo e e botlhokwa go lekanyetsa tswelelopele ya EPWP le kutlwalo ya tlhabololo, fela tsamaiso ya kitso le go ithuta le gone go ka kgonega.

Go netefatsa gore kgathelelo ya tlholo ya ditiro ka ponalo ya tekanyetso le boleng ka bobedi e gateletswe gape, Thulaganyo e e tshwanang e le nngwe ya ID ya EPWP e tshikintswe gore e tlhagisiwe. Gape go bothlokwa gore foromo ya tshedimosetso ya thulaganyo e e kopanngwe le eo ya thulaganyo ya tebelelo le tshekatsheko, ka jalo go netefatsa tirisano mo tsamaisong ya kitso.

1. DPWI e tla, ka tshwaragano le baamegi ba bangwe mme segolobogolo DEL, tlhagisa ditekanyetso tse di mo bogareng, kopaneng fela e le sedirisiwa se se

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

bulegileng sa patlo ya badiri ba EPWP mo ba ka kgonang go bona boitshupo jo bo tshwanang bo le bongwe jo bo ka dirisiwang le jo bo ka golaganngwang le tiragatso, katiso le phetiso ya bokgoni. Thulaganyo e tlhoka go nna ka ga tshedimosetso le go golagana le mokgwa wa lenaane.

2. Fa go tliwa mo patlong ya banna le seabe, thulaganyo e tshwanetse go letlelela:
 - a. Tsweletso e e fitlhelesegang bonolo ya go tsena ga badirisi botlhe ya eleketeroniki, ka jalo e tlosa thulaganyo ya pampiri e e laolwang ke batho;
 - b. Fa monna le seabe a le mo thulaganyong o na le boitshupo jo bo tshwanang bo le bongwe jwa EPWP mme o tla kgona go elwa tlhoko gongwe le gongwe mo lephateng, seterekeng, kgaolong kgotsa mo nageng. Se ke ntlha e e botlhokwa thata ya bosenangbofilha le go rwala maikarabelo, go tswa mo ponong ya puso.
 - i. AG o tla nna le direkhoto tse di feletseng tse di tla tsenyediwang motho mme ke boitshupo jwa botshelo jotlhe;
 - ii. Puso e ka sala badirisi morago, dira setlhophpha sa neo, dira tshekatsheko ya mokgwa jj.
 - iii. Go bega go a lolamisiwa, runega le go rwala maikarabelo.
 - c. Go ya ka pono ya monna le seabe, ID e e tshwanang e le nngwe ya EPWP gape e na le mesola e mentsi go akaretsa gore e mo kgontsha go dirisa boitshupo jwa gagwe jwa EPWP, jo bo akaretsang phitlhelelo le katiso, jaaka CV mo tse e tla nnang dikopo tsa ditiro, kaelo ya hisetori ya tiro mo e tlhokegang teng, go dira kopo ya dithuto, jj.
 - d. Thulaganyo e e tshwanang e le nngwe ya ID ya EPWP e tla golaganngwa le Thulaganyo ya Pego ya Tshekatsheko le e e ka ga Bosupi e Lefapha le nang le yona gajaana.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

7.4.4. Katoloso ya Thulaganyo e tla akaretsa Pego e e ka ga Bosupi le Kobamelo

Thulaganyo ya gajaana ya Tebelelo le Tshekatsheko e e laolwang ke DPWI e tla atolosiwa go akaretsa dintlha tse pedi tsa tlaleletso tse di leng botlhokwa mo EPWP, tsona ke:

- Gore Lefapha le tla tlhoka maphata a puso go tlamelat pego ka eleketeroniki, e e ka ga bosupi.
- Gore Lefapha le tla tlhoka maphata a puso go tlamelat pego ka eleketeroniki, kobamelo.

Diphitlhelelo tsa ditshekatsheko di itsise baamegi ka dikgwetlho le ditiro tse di siameng, go dira manaane a isago, ditshwetso tsa pholisi le tekanyetso ya kutlwalo ya manaane. thulaganyo ya eleketeroniki e e tla dirwang le go dirisiwa ke DPWi e tshwanetse go nna bobotlana le ditekanyetso tse di latelang:

1. Dibontshi tsa Tiragatso e e Botlhokwa tse di Lekanyeditsweng: Dibontshi tse di Botlhokwa tsa Tiragatso (diKPI) tse di tla tlhagiswang mo diporokekeng dingwe le dingwe le manaane a a tla sekasekiwang a a amanang e tiriso ya ditotwa tsa ona.
 - a. mafelo a a sekasekwang a tla akaretsa kutlwalo, nonofo, bokgoni, dintshwa le dipholo. Go tlaleletsa, lephata lengwe le lengwe le tla tlhogega go tlhagisa dibontshi tsa manaanenyana a lona a a totobetseng a a golaganeng le diKPI.
 - b. DiKPI tse ga di a tshwanela go nna bonolo fela, di tshwanetse go lekanyediwa le go nna ka ga dipholo di tshwanetse go lebelela thebolo ya tirelo mo lephateng le le supilweng le go tlhola ditiro, go lebeletswe modirisi.
 - c. Se se tla dirwa ka mokgwa wa tshwaraganelo, o o eteletsweng pele ke Lekala la DPWI la EPWP la Yuniti ya Kgokaganyo. Fa diKPI le Dibontshi

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

tsa Lephata di beilwe, di tla kwala ka Mokgwatsamaiso o o Tlhomameng wa Tiriso o o tla tlhabololwang nako le nako.

2. Ditotwa tsa Boleng le Tekanyetso tse di dirilweng mo Ditumalanong tsa tiragatso tsa tsotlhе tse di amegang kgokaganyo le tiriso ya EPWP. Dibontshi tse tsa tiragatso di tla lolamisiwa go ralala makala a a farologaneng a puso le go direla go netefatsa tiriso e e nonofileng ya EPWP.
3. Pego e e ka ga bosupi: Tshupo ya bosupi jo bo maleba go dira tlhaloganyo e e feletseng ya mofuta wa bothata, go akaretsa ka moo bothata bo rarabolotseng ka teng gongwe le tshenyegelo, mosola le nonofo ya ditsenogare tse di tshikintsweng. Gape, go baya bosupi mo dikarolong tsa tlaleletso tse di tlhotlheletsang pholisi le ditsweletso tse di dirang ditshwetso.
4. Taolo ya Kitso le Mokgwa wa go Ithuta: Go botlhokwa gore metheo, ditiro le thulaganyo ya taolo ya kitso, go ithuta go go tswelelang le boitlhamele mo tikologong ya PEP di a akarediwa ka fela di sa tokafatse fela bokgoni le go tokafatsa tlhaloganyo ya rona rotlhе go kgontsha go dira ditshwetso go go tokafatseng.
5. Mekgwa ya Kobamelo ya go Bega: Ditekanyetso tsa kobamelo di tla tlhalosiwa mo karolong nngwe le nngwe e maphata a puso a thokang go e rarabolola, gammogo le dikotlhao tse di amanang le tsona.¹¹

7.5. Maemo a No. 5 a Pholisi ya EPWP: Leba seša EPWP go Kgontsha Ntsifatso

7.5.1. Maemo a No. 5 a Pholisi a Tlhalositswe

Maemo a No. 5 a Pholisi a tlhalosa ka moo manaane a a farologaneng a EPWP, gore a tsewa e le tshireletso ya loago (sekai Mekgatlho e e sa Direng Poelo (diNPO)) kgotsa eo e e mo mmarakeng wa tiro (dikgwebo tse dinnye, mo

¹¹ Dikotlhao le Dintlha tsa Didiriswa tsa Kobamelo di tlhalositswe mo Maemong a 6 a Pholisi: Go Busa, Dithulaganyo le Setheo

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

magareng le tse di potlana (SMME) di tlhoka go rulaganngwa seša le go lebelelwa seša go dikgontsha gore di gole le gore phithelelo ya ditshono tsa ditiro e ntsifadiwe.

7.5.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata

Mo dintlheng di le dintsí fa go tliwa mo tsamaisong ya diNPO go na le batsereganyi ba le bantsi mo tsweletsong, le/kgotsa dituelo tsa tsamaiso di kwa godimo thata, se kwa bofelong se tlosa go dira ga ikonomi ga NPO le matlole a a abiwang go tlholo ditiro. Se ga se tlhoke fela go baakanngwa fela diitshimololelo tsa diNOP di tlhoka go ntsifadiwa.

Dikgoreletse tse dingwe tsa diNOP tse di amanang le tlhaelo ya ditshono ka moo go ka fitlhelelang diikonomi tse dikgolo, tlhaelo ya ditshono tsa katiso ka go dira lotseno le tlhoko ya manaane a thuso a diNOP go gola gore dikgwebo tsa tsona di fokotse ditshenyegelo tsa tsamaiso.

Ka kakaretso, fa diNOP di na le dintlha tse di dirang go godisa dikgwebo, ba tshwanetse go newa ditshono tsa go dira jalo, go fapaana le go tsaya Lenaane le e le thuso ya nako e le nngwe fela.

Fa go tliwa mo diSMME mo lethakoreng le lengwe, tse e leng mo letlhakoreng le lengwe la tswelelopele ya ditiro, go nnile le palo ya diitshimololelo mo sebakeng sa EPWP.

7.5.3. Tebelelo e e Tokafaditsweng go netefatsa Rwala Maikarabelo mo Thebolong

DPWI e tshwanetse go tlhagisa letlhomeso le mekgwa e e amanang le lona go kgontsha tebelelo mo Lenaaneng la NPO le le tla golaganngwang le Thulaganyo ya Tebelelo le Tshekatsheko. Letlhomeso le tla tlhoka go:

- Baya mekgwa le tsamaiso, diparameta tsa lephata le/kgotsa tse di dirang mo mo letlhomesong le le tla kgontshang baemedi ba dirisang go neelana ka dintlha tsa kgwebo tsa tiriso ya dikarolo tse di faroganeng tsa Lenaane

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

la NPO le Lenaane le ditshono tse di amanang le tsona tsa tiro go ntsifadiwa.

- Kgontsha kabu ya didirisiwa gareng ga maphata a puso le diNOP, go ikaegilwe ka pego e e ka ga bosupi mo dikgatong tse di farologaneng tse di supilweng, go ikaegile ka tiragatso.

7.5.4. Diabe tsa Kagoseša le Maikarabelo go Baemedi ba ba Diragatsang

Lenaane la NPO le tla atolosediwa Baemedi ba ba Dirisang, ba abelwa maphata a a totobetsweng le/kgotsa manaane a a amanang le Lenaane la NPO.

Baemedi ba ba Dirisang ba tla thoka go neelana ka Kgetsi ya Kgwebo go tsamaisa Lenaane le le totobetseng la NPO, neelana ka mabaka a tuelo ya bona ya tsamaiso le go tlhalosa dithebolelo tse di botlhokwa- katiso, dithulaganyo tsa go dira lotseno, phokotso ya tshenyegelo ya tsamaiso, go tlhagisa diikonomi tsa kgolo, jj. Fa kgetsi ya bona kgebo e robotswe, Moemedi yo o dirang o tla abelwa Lenaane leo le le totobetseng la NPO go le tsamaisa ka tuelo e e beilweng ya tsamaiso, le dithebolelo tse di totobetseng.

7.5.5. DiSMME di dirilwe setlapele mo diPEP

Dikgwebo tse dinnye, potlana le tse di mo magareng (diSMME) di tshwanetse go diriwa setlapele mo tikologong ya PEP. Se ke go tsaya tsia ntlha ya gore diSMME di thapa 50-60% ya badiri ba Aforikaborwa le go abelana ka 34% ya GDP.¹²

Manaane a mantsi a SMME mo Aforikaborwa, a na le bogolo jo bo farologaneng jwa katlego. EPWP e dirile diitshimololelo di le mmalwa tsa SMME tse di jaaka Lenaane la Vukuphile la Tlhabololo ya Bakonteraka le Diitshimololelo tsa Tlhabololo ya Tshwaraganelo. Go tsena mo ntsifatsong e kgolo ya dikgwebo tse kwa ntle ga go di sekaseka, go ka se fitlhelelwae maikemisetso a a rileng. Ka jalo

¹² Setlamo sa Boditšhaba sa Matlotlo (IFC)

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

go na le mokgwa o o dikgato di le pedi wa setlapele, go akaretsa therisano e e tswelelang le setshaba, yona ke:

- Go dira le tshekatsheko ya Manaane a a farologaneng a maloba a SMME go tlhomamisa mabaka a dikatlego le diphoso tsa ona. Go tswa mo dithutong tse di ithutilweng le ditiro tse di siameng, tlhagisa mekgwa le tsamaiso, ditekanyetso tsa lephata le tiro mo Lethomesong la SMME tse di ka dirisiwang mo Manaaneng a mantshwa, tlhabolotsweng, kgotsa a a atolositsweng a SMME go kgontsha ntsifatso.
- Go netefatsa gore Letlhomeso le le boletseng fa godimo la SMME le a dira mo maphateng otlhe le gore go tlhaeletsanwa ka lona go bagokaganyi ba lephata le setshaba sa SMME.

7.6. Maemo a No. 6 a Pholisi ya EPWP: Dithulaganyo, go Busa le Tlomo

7.6.1. Maemo a No.6 a Pholisi a Tlhalositswe

Go busa, dithulaganyo le tlomo ya pholisi ke dikarolo tse di botlhokwa mo go nneng sebaka se se telele le tswelelo ya Lenaane. Maemo a 6 a Pholisi a tiisa go nna le seabe mo EPWP le go tlhalosa ditlhokego tsa kobamelo tsa maemo mangwe le mangwe a pholisi le dikarolo dingwe le dingwe mo dintlheng tse di farologaneng tsa go busa di tlhokang go tiisiwa teng.

7.6.2. Khutshwafatso/Phatlha ya Bothata

DiPEP tse di dirang EPWP di dirisiwa ke dikarolo tsotlhe tsa puso. Seabe sa Lekala la EPWP mo DPWI ke go tlamel Tebelelo mo EPWP yotlhe, ka ditiro tsa kgokagano tse di neetsweng mafapha a bosetshaba go gokaganya lephata. Mafapha a diporofense a Ditiro tsa Puso a tlamel tebelelo mo ditirong tsa diporofense le tsa dimmasepala tsa EPWP. Bogolosegolo, batlhanked ba ba dirang ditiro tse di fa godimo ba kgonile go dira ka bokgoni le nonofo.

Fa e sa le tshimologo ya Tsamiso ya bo 6, ga go ise go nne le foramo ya Bantlhanked kgotsa Batlhanked ba ba Rweleng Maikarabelo go lebelela ka totobalo dintlha tse di lebaneng le diPEP.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Go ya pele DPWI ga e na thata e e tlhogegang go rwesa mafapha a bosetshaba kgotsa dikarolo tse dingwe tsa puso maikarabelo a go se diragatse kgotsa go se obamele thebolo ya ditotwa tsa ditshono tsa ditiro tse go itlamilweng ka tsona.

Ka nako ya ditherisano tsa baamegi go ne ga supiwa gore go na le tlhaelo ya diabe le maikarabelo a a totobetseng mo maphateng a a puso a a dirisang EPWP.

7.6.3. Totobatso ya Go Nna le Seabe mo EPWP

EPWP e tota bahumanegi le ba ba sa direng, go akaretsa maaforikaborwa le batswantle ba ba kgonang go dira jaaka go tlhalositswe mo Molaong wa Khudugo wa 13 wa 2002.

Mekgwa e mene e e dirisiwang e e totang, ke:

- a. Go tota mafelo: ka moo go kgonegang ka teng diporojeke tsa EPWP di tshwanetse go nna kwa ditshabeng tse di humanegileng le go batla badiri ba ba nnang mo ditshabeng tseo.
- b. Go itota ka palotlase ya ditefo tsa EPWP mo banna le seabe ba itlhophang go nna le seabe mo manaaneng a EPWP ka ditefo tse di teng.
- c. Go tota setshaba go diragala fa banna le seabe ba totwa ka dithulaganyo tsa setshaba go nna le seabe mo EPWP.
- d. Go tota dipalo tsa batho, ka tebelelo e e totobetseng go baša, basadi le batho ba ba nang le bogole. Go tshwanetswe go elwa tlhoko gore palo le dikaelo tsa go tota mo EPWP ga di beye tekanyetso ya palo e e kwa godimo ya dingwaga mo go nneng le seabe mo lenaaneng.¹³¹⁴¹⁵¹⁶

¹³ Dikaelo tsa EPWP tsa Patlo

¹⁴ Tlhaloso ya Ditshabakopano ya motho yo o nang le bogole e tla dirisiwa.

¹⁵ Ditotwa tsa EPWP tsa dipalopalo tsa batho di nna di akaretsa, mo maemong a lenaane. Diporojeke tse di farologaneng di tla lolamisiwa go akaretsa dipalopalo tsa baagi- ke gore, baša, basadi le batho ba ba nang le bogole - go ikaegile ka mofuta wa porojeke.

¹⁶ Tshekatsheko ya boditshaba ya dikwalo e senotse gore se se tsamaelana le ditwaelo tsa lefatshe, mo manane a sa bueng ka dingwaga tse di totobetseng tsa go nna le seabe mo PEP, fela, mekgwa ya go itota e rotloetsa bao ba ba supiwang ba "kgona go dira", go nna le seabe mo diPEP. Molao wa Batsofe, wa 2006 o tlhalosa gore: "Batsofe ba na le ditshwanelo tse di tlhalositsweng mo karlo 9 wa Molaotheo - bogolosegolo ga ba a tshwanelo go ganelwa tshwanelo (a) ya go nna le seabe mo botshelong jwa setshaba mo maemong mangwe le mangwe a a maleba mo dikgatlhegong le mo bokgoni jwa bona; (b)

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

Mekgwa e banna le seabe ba tlphophiwang ka yona e akaretsa gore ba:

- a. Batla le go kgona go tsaya tiro e ba e abiwang;
- b. Ba ka tsewa e le bahumanegi;
- c. Ga ba dire kgotsa go thapiwa ga bona go kwa tlase le;
- d. Ba nna gaufi le lefelo la porojeke. (Badiri ba ba tswang kwa ditshabeng tse dingwe ga ba tshwanela go feta 20% ya batho botlhe ba ba dirang mo lenaaneng)

7.6.4 Ditekanyetso tsa go Busa le Kobamelo

Go se nne teng ga kaelo ya tiriso ya pholisi e e tshwanang ya diPEP tsa SA go dira karogano, go se obamele melawana ya EPWP, poeletso le dinako dingwe kgaisano ya didirisiwa; le kgoreletso e e seng maleba mo tirisong. Go bothhokwa go bona go rwala maikarabelo go go totobetseng ga sepolotiki le tsamaiso mo ditotweng tsa thapo ya setshaba le ditsela tse di totobetseng tse di rulaganeng tsa tlhaeletsano le kgokagano go ralala dikarolo tsotlhe tsa puso, go maatlafatsa DPWI go tsamaisa kaelo ya pholisi le tiriso mo nageng.

Maemo a 6 a Pholisi a tlhalosa go dithulaganyo tsa go busa le letlhomeso la setheo la diPEP, go netefatsa tiriso e e rulaganeng le e e tshwanang ya Pholisi ya EPWP, Maemo a 6 a Pholisi le tolamiso ya manaane a a farologaneng a PEP, jaaka go tlhalositswe, mo Pholising.

7.6.4.1 Metheo ya Tebelelo ya Kobamelo

DPWI jaaka Lefapha le le rweleleng maikarabelo a tebelelo ya EPWP le tla rwala maikarabelo a go tlhomamisa metheo le ditekanyetso tsa tebelelo le tshekatsheko, le go diragatsa melawana e e tllang le maikarabelo a tebelelo eo, jaaka go tlhalositswe fa tlase.

nna le seabe mo ditirong tse di oketsang bokgoni jwa bona go dira lotseno". Go se akaretse batsofe ka maikemisetso mo EPWP e tla nna kgethololo le go se nne mo molaotheong.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

-
- DPWI, Lefapha la Matlotlo le mafapha a a maleba a tlamela Matlhomeso a Matlotlo a PEP a a tlhalosang mabaka a a tla obamelwang. Se se kaya gore matlhomeso a thuso ya mabaka, melao ya go neela lenaane matlole le mekgwa e e tlhokang go tlhaga mo metheong ya pholisi, mabaka le ditotwa tsa tiro tse di tlhokang go obamelwa, go siamelwa ke kgotsa go fitlhelela dikarolo tsa matlole tse di latelang. Mabaka a a tla tlhomamisa e seng fela Matlhomeso a Matlole fela gape le ditsweletso jaaka go tlhalositswe mo Maemong a No 3 a Pholisi.
 - Go ya ka dikaelo tsa dithendara, dikaelo tse di totobetseng di tshwanetse go tlhamiwa, go ithutiwa le go dirisiwa ka go tshwana, kwa melawana e e tlhokegang ya tiro e tshwanetseng go akarediwa ka tlhomamo. Dikomiti tsa Tshekatsheko ya Dithendara di tshwanetse go nna le ditaelo tsa tsona tsa ka moo go sekasekwang mekgwa e ka teng jaaka karolo ya tsweletso ya tlhatlhobo ya peeletso. DPWI e tla dira le Kantoro ya Motlhankedimogolo wa Tshenkelo, Lekgotla la Intasetiri ya Tlhabololo ya Dikago le baamegibagolo mo dintlheng tse. Ditekanyetso di tla tiisiwa go ya ka ditsweletso jaaka go tlhalositswe mo Maemong a No. 2 a Pholisi.
 - Go dira le Mmalamatlotlokakaretso go tlhabolola melawana ya thuno, e e tla letlelelang AG go tlamela tebelelo ya kwa ntle ya maphata a puso. Didirisiwa tsa tebelelo le mekgwa e tla tiisiwa go ya ka ditsweletso tse di tlhalositsweng mo Maemong a No4 a Pholisi.

Go ya pele, DEL e tla netefatsa gore mabaka a a botlhokwa jaaka a akarereditswe mo Tlhomamisong ya Ditona a obamelwa ke maphata otlhe a puso mo tiragatsong ya Manaane a ona le Manaanenyana.

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

7.6.4.2 Ditlhokego tsa Lephata le Lephata la Tiriso

Lephata lengwe le lengwe, ka melawana ya tebelelo jaaka go tlhalositswe fa godimo, le tshwanetse go tlhagisa dibontshi tse di dirang tse di totobetseng tse di totobetseng mo manaanenyaneng a lona, fa fela di leng melewaneng ya Tlhomamiso ya Ditona le go ya ka Mekgwa ya Lenaane e e ka ga Maitlhomo, jaaka go tlhomamisitswe ke Maemo No. 2 Pholisi.

Go maatlafatsa dithulaganyo tsa setheo, kobamelo le tiriso ya manaane a sona, dibontshi tse di botlhokwa tsa tiragatso di tshwanetse go tlhomama go ralala dikarolo tsotlhе tsa puso.

Ka jalo go botlhokwa gore ditotwa tsa EPWP di akarediwe ke maphata a setheo a puso a kgokaganyo, maphata a puso a a dirisang le dikarolo tsa puso tsa diporofense mo diSP le diAPP tsa ona.

Go botlhokwa gore ditotwa tsa EPWP di akarediwe mo maphateng a setheo sa puso a kgokaganyo le maphata a a dirisang kwa dikarolong tsa puso tsa ditoropokgolo, selegae le kgaolo, mo diIDP le diSDBI tsa ona.

7.6.5 Dithulaganyo tsa EPWP tsa go Busa

Kgokaganyo ya EPWP e diragala mo dikarolong tse di farologaeng tsa puso. Lenaneo le le fa tlase le tlhalosa dithulaganyo tsa go busa tsa EPWP le diabe le maikarabelo a tsona.

Dithulaganyo tsa go busa tse di tlhalositsweng fa tlase di tsewa di le botlhokwa go isa EPWP le diPEP ka kakaretso kwa pele. Gape di tsewa di le botlhokwa mo go simololeng Pholisi ya EPWP.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

#	Thulaganyo ya go Busa	Diabe le Maikarabelo
BATLHANKEDI BA LEFAPHA		
1.	DPWI	<ul style="list-style-type: none"> • Bagokaganyi botlhe ba EPWP • Tlamela kaelo ya pholisi le go tshegetsa tiriso ka maphata a farologaneng a puso mo Lephateng la Didirisiwa le Lephata le e Seng la Puso
2.	DFFE	<ul style="list-style-type: none"> • Tlamela kaelo ya pholisi le go tshegetsa tiriso ka maphata a farologaneng a puso mo Lephateng la Tikologo le Setso
3.	DSD	<ul style="list-style-type: none"> • Tlamela kaelo ya pholisi le tshegetso ya tiriso ka maphata a farologaneng mo Lephateng la Loago
4.	Maemo a Porofense	<ul style="list-style-type: none"> • EPWP e gokaganngwa ke Lefapha la Porofense la Ditiro tsa Puso
5.	Maemo a Mmasepala le Maemo a Kgaolo	<ul style="list-style-type: none"> • EPWP e tshegediwa ke Majoro mo maemong a sepolokiti le Motsamaisi wa Mmasepala mo tsamaisong • Sedrisiwa sa Tlhabololo ya Kgaolo ke mokgwa wa kgokaganyo kwa maemong a mmasepala.
6.	PMO kwa Kantorong ya ga Poresidente	<ul style="list-style-type: none"> • Tebelelo le kgokaganyo ya Thulaganyo ya ga Poresidente ya Tlholo ya Ditiro
DITHULAGANYO TSA GO BUSA TSA PEP		
7.	Komiti ya PEP ya Ditona (PEP - IMC), e e eteletsweng pele ke Motlatsha Poresidente ¹⁷	<p>Lebelela tiriso ya EPWP go ralala maphata, kgontsha ntsifatso e e bonako ya Lenaane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thebolo ya mekgwa ya go neela mokgwa o o bleng le wa tekanyetso wa matlole wa PEP a dikabo tsotlhe tsa matlole mo MTEF, go ya ka Maemo a No. 3 a Pholisi

¹⁷ Komiti ya PEP e e Gareng ga Ditona (PEP- IMC), thulaganyo ya go busa ga go ise go nne le kopano ya yona go tloga ka tshimologo Tsamaiso ya bo 6. Fela, go ne ga tshikinngwa gore PEP- IMC, gammogo le botokololo jo bontshwa le ditiro tse dintshwa, go netefatsa gore Pholisi ya EPWP e dirisiwa gareng ga maphata.

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

#	Thulaganyo ya go Busa	Diabe le Maikarabelo
		<ul style="list-style-type: none"> • Tshekatsheko ya Ngwaga ya Mekgwa ya PEPria • Tlhatlhobo ya ngwaga pedi ya tiragatso ya Maphata le Manaane a EPWP go ya ka Mekgwa ya PEP • Gokaganya baamegi ba bantsi ka tebelelo e kgolo mo go tloseng dikgoreletsi mo maemong a fa gare ga dipuso • Dira Ditumalano le bolekane le puso mo dikgonagalo tsa tlholo ya ditiro di okediwang, bogolosegolo le badiri, kgwebo le ditshaba • Tshegetsa boitlhamele mo tirisong ya diPEP
8.	MINMEC – Ditlhophha tsa Tiro tsa EPWP	<ul style="list-style-type: none"> • Tona ya Ditiro tsa Puso le Mafaratlhathla le diMEC tsotlhe tsa Ditiro tsa Puso ba gokaganya EPWP: • Tona ya DFFE le diMEC tsotlhe tsa Tikologo le Setso mapabi le Lephata la EPWP la Tikologo le Setso: • Tona ya Tlhabololo ya Loago le diMEC tsotlhe sa Tlhabololo ya Loago mabapi le EPWP mo Lephateng la Loago: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Go rerisana, gokaganya tiriso le go lolamisa manaane kwa maemong a bosetshaba le a diporofense ◦ Buisana le go dira dikatlanegiso tsa PEP-IMC ka ga boleng le tekanyetso ya PEP ya mokgwa wa go neelana ka matlotlo mo dikabong tsotlhe tsa matlotlo mo MTEF, go ya ka Maemo a No. 3 a Pholisi ◦ Tlamela tshwaelo mo Tshekatshekong ya Ngwaga ya Mekgwa ya PEP ◦ Tlamela tshwalelo mo tlhatlhobong ya ngwagapedi ya tiragatso ya le Maphata a Manaane a EPWP go ya ka Mekgwa ya PEP le

PEP-IMC e tla eteletwa pele ke Motlatsha Poresidente gape e tla nna le Tona ya Lefapha la Ditiro tsa Puso le Ditlabakelo, Tona kwa Kantorong ya ga Poresidente, ,Tona ya Tiro le Badiri, Tona ya Tlhabololo ya Loago, Tona ya Bodirelatlhapi, Jalo ya Dikgwa le Tikologo le Tona ya Tshwaraganelopuso.

"Nako e e siameng ya gojala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng... mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

#	Thulaganyo ya go Busa	Diabe le Maikarabelo
		go tshikinya kgato ya paakanyo e e ka diriwang ke Dithlopha ta Tiro tsa MINMEC go tsenngwa tirisong.
8.	Mokgwa wa go Neelana ka Matlole wa PEP le Sedirisiwa tsa Tsamaiso sa Setlhophsa sa Tiro sa Thekinikale (TWG) ¹⁸	<ul style="list-style-type: none"> • Tlhabololo ya mokgwa wa neelano ya matlole ya PEP le Sedirisiwa sa Tsamaiso, se se tla nnang le: <ul style="list-style-type: none"> ◦ Mekgwa le ditekanyetso tsa kobamelo tse di amanang le yona; ◦ Letlhomeso la Ntlha ya kgwebo ◦ e-library ya ditiro tse di siameng le dithuto tse di ithutilweng tse maphata a puso a ka di dirisang • Thomelo ya Mekgwa ya go neelana ka ka mokgwa o o boleng le o o lekanyeditsweng wa matlotlo wa PEPmo a dikabo tsotlhe tsa matlole mo MTEF, go ya ka Maemo a No 3 a Pholisi mo diMINMEC go tsewa tsia gape le mo PEP-IMC go rebolwa • Tlhatlhobo ya gabedi ka ngwaga ya thekinikale ya tiragatso ya Maphata a EPWP le Manaane go ya ka Mekgwa ya PEP le thomelo ya diphitlhelo le dikatlanegiso go diMINMEC go tsewa tsia gape go PEP-IMC go rebolwa

7.6.4 Boitlamo jwa go Oketsa Tlholo ya Ditiro le Phokotso ya Khumanego Tiriso ya EPWP e diragala kwa dikarolong tse di farologaneng tsa puso. Maphata a a puso lengwe le lengwe ka ditlhoko tsa lona tse di farologaneng, ditemokerafi tsa baagi, le ditlapele tsa tsona. Maphata a a farologaneng a puso otlhe a na le dithibelo tsa didirisiwa tsa bogale jo bogolo jo bo farologaneng.

Se lefapha lengwe le lengwe le se dirang, se a tshwana, se ka gantsi re retelelwang ke go se bona, ke gore go na le kelo e e oketsegang ya botlhokatiro, maemo a

¹⁸ Mokgwa wa PEP wa Matlole le Sedirisiwa sa Taolo TWG di tla nna le Dikemedidigolo tsa DPWI, Lefapha la Bosetshaba la Matlotlo, le PMO kwa Kantorong ya ga Poresidente, DFFE, DSD, le DCOG.

"Nako e e siameng ya go jala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

khumanego a tlhatloga gape dintlha tsa go se lekalekane ga loago le ikonomi go tshwanetse go samaganwa le ona. Boitlamo bo somolola kwa maemong a a kwa godimodimo mme a bo tsenngwa mo sebakeng sengwe le sengwe sa tiriso. Dikarolo tse di botlhokwa ka jalo tsa boitlamo jo bo boeleditsweng jo di akaretsa tse di latelang:

- a. Mekgwa ya neealano ya Matlole a mekgwa ya boleng le tekanyetso ya PEP le matlole otlhe a PEP a a tlhomamisitsweng ka Maemo a No. 3 a Pholisi e romelwa diMINMEC tse di farologaneng go e rebola mo MTEF, gore e sekasekwae ka ngwaga le go PEP-IMC go rebolwa la bofelo, pele ga tiriso.
- b. Tiragatso ka maphata a a farologaneng, mafapha a bosetshaba, diporofense, dimmasepala le diSOE e tla begelwa dithulaganyo tsona tseo ga bedi ka ngwaga. Tiragatso e e tla ama dikabo tsa isago.
- c. Diporotokolo tsa mmasepala le ditumalano tsa thotloetso di tla saenwa go ya ka (a) le (b) fa godimo.

8 Tshupo ya Kotsi le Phokotso

#	Kotsi e e Supilweng	Togamaano ya Phokotso ya Kotsi, i.t.o. Pholisi ya EPWP	Kgonagalo ya go Phitlhelelo fa e sa Fokodiwa
1.	Kotsi ya go feletsa go na le ditlhophpha tse dingwe tsa dikaelo, kwa ntle ga go supa dintlha tse dingwe tsa go rwala maikarabelo	<ul style="list-style-type: none"> • Lolamisa, lelebela seša le go tlosa Manaane a EPWP a a sa tlholeng a na le mosola mo ponelopeleng ya PEP mo go kgonegang teng. • Tsenya Mokgwa wa Lenaane o o ka ga Maitlhomo le didirisiwa tse di amanang le ona, mo manaaneng a Diporofense le dimmasepala a Dithuso tsa Thotloetso, jaaka go tlhalositswe mo Maemong a No 2 le 3 a Pholisi. • Tsenya Thulaganyo ya ID e e Tshwanang e le Nngwe ya Modirisi ya EPWP le Eleketeroniki, Tshekatsheko le Thulaganyo 	BOGARE

"Nako e e siameng ya go jala ditlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

#	Kotsi e e Supilweng	Togamaano ya Phokotso ya Kotsi, i.t.o. Pholisi ya EPWP	Kgonagalo ya go Phitlhelelo fa e sa Fokodiwa
		ya Pego e e ka ga Bosupi, jaaka go tlhalositswe mo Maemong a No. 4 a Pholisi.	
2.	Maemo a Pholisi fa a fetsa go amogelwa ga a dirisiwe ka go lekana ke baamegi bottle le tiragatso	<ul style="list-style-type: none"> Nyalanyo ya Pholisi ya EPWP le Ditlapele tse 7 tse di Bothokwa tsa Bosetshaba, ka tebelelo mo phokotsong ya khumanego, samagana le go se lekalekane le tlholo ya e tswelelang ya ditiro. Tiriso ya Yuniti ya Kgokaganyo, jaaka go tlhalositswe mo Maemong a No. 2 a Pholisi. 	KWA GODIMO
3.	Kotsi ya go bona Pholisi ya EPWP e le sengwe sa tlaleletso go na le go e bona e le 'konopo ya phetogo'	<ul style="list-style-type: none"> Ka ntlha ya poifo ya phetogo go na le kgonagalo ya boammaaruri ya gore Pholisi e e ka bona kganetso. Ka ntlha ya lefatshe le re tshelang mo go lona gompieno, re tlhoka go amogela phetogo, aga mo maatleng a EPWP, lettelela maatla a go tlhalosa isago ya PEP le go lattha dikarolo tse di bokao fa re gatele pele. Pholisi e ya EPWP e akaretsa Maemo a mane a Pholisi, nngwe le nngwe ka Lenaane la Ditiro le le tlamelang kaelo e e totobetseng, ka diragadiwang go gatedisa diPEP pele. 	KWA GODIMO
4.	Kgatelelo e e tswelelang ya go bega dipalo go na le go lebelela diphitlhelelo tse di boleng	<ul style="list-style-type: none"> Go tlwaetsa gape ditsweletso tsa patlo le tlhopho go tsenya gape Thulaganyo ya Dikarata tsa ID tse di tshwanang di le dingwe tsa EPWP tsa Badirisi go banna le seabe bottle. Tshekatsheko e e ka ga Tshedimosetso le thulaganyo e e ka ga bosupi di tshwanetse go tsenngwa le Thulaganyo ya ID le go nyalanngwa. Se se tla kgontsha taolo ya kitso le boitlhamele. 	BOGARE/KWA TLASE

"Nako e e siameng ya gojala dítlhare ke dingwaga di le 25 tse di fetileng...
mme nako ya bobedi e e siameng ke gompieno"

#	Kotsi e e Supilweng	Togamaano ya Phokotso ya Kotsi, i.t.o. Pholisi ya EPWP	Kgonagalo ya go Phitlhelelo fa e sa Fokodiwa
		<ul style="list-style-type: none"> • Tshekatsheko ya ka gale ya Pholisi ya EPWP ya gore a ditotwa di a fitlhelelwa. 	

9 LETLHA LA TSHIMOLOLO

Pholisi ya EPWP e tsena tirisong ka bonako fela morago ga go rebolwa ke Kabinete.

10 DIKATLANEGISO

- Tlhomo ya Pholisi ya EPWP e go tla buisanwang ka yona kwa Dithlhopheng tse di maleba tsa Puso, FOSAD, diMINMEC, Dikomiti tsa Kabinete, go rebolwa mo bukeng gore setshaba se tshwaele.
- Morago ga go rebolwa gore setshaba se tshwaele, netefatsa gore baamegi ba ba botlhokwa ba EPWP, go akaretsa NEDLAC go rerisanwa le bona ka Pholisi.

_____ / / _____